

Maciej Gonet

ZROZUMIEĆ EXCELA

VBA – MAKRA I FUNKCJE

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Wydawnictwo HELION dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Wydawnictwo HELION nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Małgorzata Kulik

Projekt okładki: Studio Gravite / Olsztyn
Obarek, Pokoński, Pazdrijowski, Zaprucki

Grafika na okładce została wykorzystana za zgodą Shutterstock.com

Wydawnictwo HELION
ul. Kościuszki 1c, 44-100 GLIWICE
tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
WWW: <http://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!
Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres
<http://helion.pl/user/opinie/zrexvb>
Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

ISBN: 978-83-283-5694-8

Copyright © Helion 2019

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

Wstęp	15
Rozdział 1. Struktura i podstawowe konstrukcje języka VBA	23
Podstawowe informacje o języku programowania VBA	23
Edytor VBA	24
Uruchamianie i testowanie kodu	26
Makra i funkcje	28
Struktura modułów w VBA	29
<i>Polecenia opcji</i>	<i>29</i>
<i>Deklaracje zmiennych i stałych globalnych</i>	<i>30</i>
<i>Definicje podprogramów</i>	<i>31</i>
Makropolecenie utworzone w wyniku rejestracji	32
Skoroszyt makr osobistych i folder AddIns	34
Uruchamianie makropoleceń	34
Wprowadzanie kodu VBA w edytorze	35
Stosowanie nazw w kodzie VBA	35
Prosta funkcja zdefiniowana w VBA	37
Stosowanie komentarzy	38
Zmienne — typy i deklaracje	39
Określanie typu zmiennej w czasie wykonania	41
Deklaracje stałych	43
Wyrażenia	44
<i>Podwójne znaczenie znaku równości</i>	<i>44</i>
<i>Lista operatorów w Visual Basicu</i>	<i>44</i>
<i>Specyfika użycia operatorów relacji do argumentów różnych typów</i>	<i>47</i>
<i>Użycie operatora dodawania do danych tekstowych</i>	<i>48</i>
<i>Interpretacja tekstu pustego i wartości pustej w VBA i w Excelu</i>	<i>49</i>
<i>Specyfika dzielenia całkowitego i operacji modulo</i>	<i>51</i>
<i>Użycie funkcji w wyrażeniach</i>	<i>51</i>

Rozdział 2. Obiekty, ich właściwości i metody	57
Obiekt Range i jego właściwości	57
<i>Właściwość Value</i>	<i>57</i>
<i>Właściwość Formula i właściwości pokrewne</i>	<i>58</i>
<i>Właściwość NumberFormat</i>	<i>59</i>
<i>Właściwość Text</i>	<i>60</i>
<i>Właściwość Count</i>	<i>62</i>
<i>Uproszczony sposób zapisu odwołania do zakresu</i>	<i>62</i>
Metody	62
Hierarchia obiektów i nazwy kodowe	64
Wymiana informacji między arkuszem a kodem VBA	65
<i>Komórka aktywna i komórki wybrane</i>	<i>65</i>
<i>Użycie instrukcji wiążącej With</i>	<i>66</i>
<i>Użycie adresów bez kwalifikatora arkusza</i>	<i>67</i>
Sposoby odwołania do zakresu komórek przez adres	68
<i>Ogólna postać definicji zakresu</i>	<i>68</i>
<i>Wykorzystanie nazw</i>	<i>69</i>
<i>Wykorzystanie właściwości Cells</i>	<i>69</i>
<i>Tworzenie odwołań pośrednich</i>	<i>70</i>
<i>Wykorzystanie właściwości Offset i Resize</i>	<i>71</i>
<i>Odwołania do sąsiednich komórek</i>	<i>72</i>
Zmienne reprezentujące obiekty	72
Unia zakresów i zakresy złożone	73
Odwołania do wskazanych wierszy i kolumn	74
<i>Kopiowanie zakresu nieciągłego z zachowaniem jego struktury</i>	<i>75</i>
Metoda Find obiektu Range — wyszukiwanie adresu komórki o określonej zawartości	76
Obiekt zakresu a jego wartość	79
<i>Jawne odwołanie do wartości zakresu</i>	<i>79</i>
<i>Pośrednie sposoby odwołania do wartości zakresu</i>	<i>80</i>
<i>Specyfika zakresów złożonych</i>	<i>81</i>
Użycie autofiltera	82
<i>Składnia i znaczenie parametrów</i>	<i>82</i>
<i>Filtr wykluczający trzy i więcej wartości</i>	<i>84</i>
<i>Odczyt ustawień filtra</i>	<i>85</i>
Użycie filtra zaawansowanego	86
Kontrola procesu modyfikacji danych w arkuszu	88
Rozdział 3. Sterowanie wykonaniem kodu i komunikacja w języku VBA	91
Sterowanie wykonaniem kodu	91
<i>Instrukcje warunkowe i instrukcje wyboru</i>	<i>91</i>
<i>Sterowanie przebiegiem kompilacji — kompilacja warunkowa</i>	<i>96</i>

<i>Instrukcje pętli</i>	98
<i>Awaryjne przerwanie wykonywania funkcji lub procedury</i>	103
<i>Instrukcje skoku</i>	103
Komunikacja programu w Visual Basicu z użytkownikiem	107
<i>Wyświetlanie okienka komunikatów</i>	107
<i>Wyświetlanie komunikatów na pasku stanu</i>	110
<i>Pobieranie informacji od użytkownika</i>	112
Rozdział 4. Użycie tablic w Visual Basicu	117
Deklaracje tablic	117
<i>Tablice statyczne</i>	117
<i>Tablice dynamiczne</i>	118
<i>Sprawdzanie zakresu indeksów tablicy</i>	119
Tablice w zmiennych typu Variant	119
<i>Odwzorowanie zakresu komórek w tablicy</i>	119
<i>Funkcja Array</i>	121
<i>Funkcja Split</i>	122
<i>Specyfika deklaracji zmiennych typu Variant i ich użycia jako tablic</i>	123
<i>Teksty w tablicach dynamicznych</i>	124
Podstawowe operacje	125
<i>Nadawanie wartości elementom tablicy</i>	125
<i>Kasowanie zawartości tablicy</i>	127
<i>Użycie operatora Not w odniesieniu do tablicy</i>	128
Zmiana struktury tablic	129
<i>Rozbudowa tablicy jednowymiarowej o drugi wymiar</i>	129
<i>Modyfikacja pierwszego wymiaru tablicy dwuwymiarowej</i>	129
Tablice ułatwiają wymianę informacji z arkuszem	130
<i>Tablice i zakresy jako alternatywne argumenty funkcji</i>	130
<i>Funkcje generujące tablice bazowe do użycia w arkuszu</i>	131
<i>Wykorzystanie arkuszowej funkcji Index w VBA</i>	132
<i>Wypełnianie zakresu zawartością tablicy</i>	132
<i>Odwzorowanie zakresu w zmiennej obiektowej</i>	133
Stałe tablicowe Excela w VBA	134
<i>Odczyt wartości stałych tablicowych w kodzie VBA</i>	134
<i>Zagnieżdżanie metody Evaluate</i>	135
<i>Zamiana zakresu na stałą tablicową</i>	135
<i>Zamiana tablicy VBA na stałą tablicową</i>	138
Porównywanie tablic w VBA	139

Rozdział 5. Funkcje definiowane przez użytkownika	143
Sposoby przekazywania argumentów funkcji	143
Opcjonalne parametry funkcji	145
Użycie tablicy parametrów	147
<i>Problem pustych argumentów</i>	<i>147</i>
<i>Problem tablic wśród argumentów ParamArray</i>	<i>148</i>
Deklaracja nagłówka funkcji o zmiennej liczbie parametrów	149
Przekazywanie zmiennej liczby parametrów pomiędzy funkcjami	151
<i>Przekazywanie parametrów przez wartość</i>	<i>151</i>
<i>Przekazywanie parametrów przez referencję</i>	<i>153</i>
Funkcja zwracająca wynik w postaci tablicy	156
Przeliczanie wartości funkcji	157
Wywołanie makroinstrukcji z kodu VBA	158
Funkcje użytkownika podobne do funkcji standardowych	159
Rozdział 6. Wybrane zastosowania tablic	163
Przekształcenie tablicy dwuwymiarowej w jednowymiarową	163
Wyszukiwanie danych w strukturach dwuwymiarowych	166
<i>Wyszukiwanie w zakresie</i>	<i>166</i>
<i>Wyszukiwanie w tablicy</i>	<i>168</i>
Funkcje składające dowolne dane w tablice	169
<i>Połączenie danych w tablicę jednowymiarową przez kopiowanie elementów</i>	<i>169</i>
<i>Połączenie danych w tablicę jednowymiarową za pośrednictwem tekstu</i>	<i>170</i>
<i>Ustalenie orientacji tablicy lub przekształcenie w tablicę dwuwymiarową</i>	<i>172</i>
Usuwanie wybranego wiersza lub kolumny z tablicy	173
Sortowanie danych w obszarach i tablicach	175
<i>Czyszczenie danych pochodzących z arkusza</i>	<i>177</i>
Grupowanie arkuszy w skoroszycie	178
Rozdział 7. Metoda Evaluate i nazwy arkuszowe	181
Metoda Evaluate	181
<i>Użycie funkcji OBLICZ z odwołaniem</i>	<i>182</i>
<i>Specyfika i ograniczenia metody Evaluate</i>	<i>184</i>
<i>Warianty użycia metody Evaluate</i>	<i>186</i>
<i>Kwalifikowane wywołanie funkcji używających metody Evaluate</i>	<i>186</i>
<i>Zagnieżdżona metoda Evaluate</i>	<i>187</i>
<i>Dane grupowe jako argumenty funkcji OBLICZ</i>	<i>188</i>
<i>Szacowanie formuł z polskimi nazwami funkcji</i>	<i>189</i>
<i>Użycie funkcji OBLICZ w obliczeniach iteracyjnych</i>	<i>190</i>
<i>Metoda Evaluate rozszerza możliwości funkcji ADR.POŚR</i>	<i>191</i>

Użycie metody Evaluate w kodzie VBA	192
Alternatywa dla funkcji LICZ.JEŻELI i SUMA.JEŻELI	193
Uproszczenie zapisu wyrażeń wykorzystujących metodę Evaluate	195
Funkcja Eval do szacowania wyrażeń w VBA	196
Obiekt Names	198
Definiowanie nazw arkuszowych w kodzie VBA	198
Nazwy odnoszące się do zamkniętych skoroszytów	205
Stosowanie metody Evaluate do nazw arkuszowych	206
Nadawanie nazw stałym i formułom w arkuszu	207

Rozdział 8. Obsługa wyjątków i zdarzeń, kontrola poprawności danych 209

Obsługa błędów wykonania w kodzie VBA	209
Procedury niestandardowej obsługi błędów	209
Kody błędów w arkuszu	215
Funkcje walidujące wartość wyrażenia	217
Śledzenie wykonania kodu VBA — obiekt Debug	218
Identyfikacja miejsca, z którego wywołano makro lub funkcję	219
Identyfikacja komórki, z której wywołano funkcję UDF	220
Procedury obsługi zdarzeń	221
Koncepcja zdarzeń	221
Włączanie zgody na iteracje przed otwarciem skoroszytu	222
Operacje na zakresie wskazanym myszką	223
Poprzednia zawartość komórek	224
Dziedzictwo przeszłości — właściwości OnDoubleClick oraz OnEntry obiektu Application	231
Konsolidacja z automatyczną aktualizacją	232
Kontrola poprawności danych	233
Obiekt Range.Validation, jego metody i właściwości	233
Ograniczenia źródła listy rozwijanej	236
Ustalanie listy poprawności danych za pomocą formuły	237
Powiązanie listy poprawności danych z formatowaniem warunkowym	238
Wyświetlanie komunikatu o konieczności nowego wyboru w przypadku list zależnych	240
Modyfikacja sposobu wyświetlania listy rozwijanej	241
Ochrona listy rozwijanej przed nadpisaniem	243
Wprowadzanie danych z podpowiedzią	244

Rozdział 9. Adaptacja wybranych funkcji i metod VBA do użycia jako funkcji arkuszowych 247

Funkcja Val	247
Metoda InputBox	249
Przekazywanie wartości argumentów do formuł nazwanych	252

Metoda ConvertFormula	253
Funkcja CallByName — wywoływanie metod przez tekst ich nazwy	254
Dostęp do stałych predefiniowanych w VBA	258
Odczyt nazwy lub numeru arkusza	260
Wyświetlanie tekstów formuł w arkuszu	261
Dodawanie i edycja komentarzy w komórkach arkusza	262
<i>Metoda NoteText (notatka tekstowa)</i>	262
<i>Właściwość Comment obiektu Range</i>	263
<i>Metoda AddComment obiektu Range</i>	263
<i>Metody ClearNotes i ClearComments z obiektu Range</i>	264
<i>Obiekt Comment i jego komponenty</i>	264
<i>Sposób wyświetlania komentarzy i znaczników komentarza</i>	266
<i>Kolekcja Comments</i>	267
<i>Metoda SpecialCells obiektu Range</i>	267
<i>Wstawianie i edycja komentarzy przez funkcje UDF</i>	269
Wartości w komórkach skalonych	270
Określanie formatu komórek w VBA	272
<i>Odczyt i zapis kodu formatu</i>	272
<i>Wykorzystanie informacji udostępnianych przez funkcję Format</i>	273
<i>Inne funkcje do formatowania w VBA</i>	274
Rozdział 10. Wybrane problemy obliczeniowe	277
Zaokrąglanie liczb	277
<i>Zaokrąglanie liczb z uwzględnieniem cyfr znaczących</i>	277
<i>Uwzględnienie zasady cyfry parzystej przy zaokrąglaniu</i>	278
Obliczanie wartości wielomianu	278
Obliczanie pierwiastków równania kwadratowego	279
Rozwiązywanie równań nieliniowych z wykorzystaniem metody GoalSeek	280
Całkowanie numeryczne	282
Wspomaganie obliczania szeregów	285
<i>Iloczyn pierwszych elementów tablicy</i>	285
Rozwiązanie równania różniczkowego metodą Rungego-Kutty	287
Wspomaganie wykonywania wykresów	288
<i>Wykresy funkcji opisanych wzorem</i>	288
<i>Korekta danych do wykresów funkcji nieciągłych</i>	289
<i>Wykresy funkcji nieciągłych — wykrywanie nieciągłości</i>	291
<i>Ukrywanie zawartości komórek w komentarzach</i>	293
Generowanie liczb pseudolosowych w VBA	294
Wybrane zagadnienia kombinatoryki	295
<i>Generowanie permutacji</i>	295
<i>Generowanie permutacji z powtórzeniami</i>	297

<i>Generowanie kombinacji</i>	300
<i>Planowanie serii rozgrywek sportowych</i>	301
Zwiększona dokładność obliczeń	303
Zamiana odwołań w wyrażeniu na wartości	307
Rozdział 11. Przykłady zastosowań makroinstrukcji w chemii	309
Obliczanie masy molowej	309
Przeliczanie stężeń roztworów	312
Modyfikacja wyglądu i zawartości obiektów na poziomie znaków	319
<i>Łączenie tekstów sformatowanych</i>	321
<i>Formatowanie wzorów chemicznych</i>	323
<i>Formatowanie wzorów chemicznych — inaczej</i>	325
Formatowanie tekstu za pomocą polecenia SendKeys	328
<i>Polecenie SendKeys</i>	328
<i>Wybrane skróty klawiaturowe, które działają w trybie edycji</i>	330
<i>Zastosowania polecenia SendKeys do formatowania komórki z tekstem</i>	332
Rozdział 12. Alternatywne struktury danych: kolekcje i słowniki	335
Kolekcje	335
<i>Tworzenie kolekcji i usuwanie jej elementów</i>	335
<i>Odczyt elementów kolekcji</i>	337
<i>Specyfika kolekcji w porównaniu z tablicami</i>	338
<i>Kolekcje jako argumenty procedur i funkcji oraz wynik funkcji</i>	339
<i>Ograniczenia kolekcji i sposoby ich obejścia</i>	340
Słowniki	341
<i>Tworzenie słownika</i>	341
<i>Odczyt i modyfikacja zapisów</i>	343
<i>Klucze mogą być obiektami zakresów (komórkami)</i>	345
<i>Różnice między kolekcją a słownikiem</i>	345
<i>Wykorzystanie słownika w praktyce</i>	346
<i>Kopiowanie słownika</i>	348
Rozdział 13. Operacje na danych oznaczających datę i czas	351
Podstawy operowania datami w VBA	352
<i>Rozpoznawanie dat w arkuszu za pomocą VBA</i>	353
<i>Interpretacja tekstu w arkuszu jako daty</i>	354
<i>Funkcja UDF do konwersji dat w formie tekstu</i>	355
Przegląd funkcji VBA do operacji na datach	356
<i>Funkcje Date, Time i Now</i>	356
<i>Funkcje DateValue i TimeValue</i>	356
<i>Funkcje DateSerial i TimeSerial</i>	356

<i>Funkcja IsDate</i>	356
<i>Funkcja DateAdd</i>	357
<i>Funkcja DatePart</i>	358
<i>Funkcja DateDiff</i>	359
<i>Funkcja FormatDateTime</i>	359
<i>Funkcja Format</i>	360
<i>Funkcja MonthName</i>	364
<i>Funkcja WeekdayName</i>	364
<i>Funkcja Timer</i>	364
<i>Metoda Wait</i>	365
<i>Metoda OnTime</i>	365
<i>Dokładny pomiar czasu</i>	366
<i>Ciągłe wyświetlanie czasu — stoper sekundowy</i>	369
<i>Ciągłe wyświetlanie czasu — inne rozwiązanie stopera</i>	371
<i>Niestandardowe minuty w indeksie górnym (VBA)</i>	374
<i>Właściwości Value i Value2 obiektu Range w rozpoznawaniu dat</i>	374
<i>Data i czas systemowy w kodach formatu</i>	375

Rozdział 14. Operacje z udziałem tekstów 377

<i>Funkcje do operacji na tekstach w VBA</i>	377
<i>Funkcje LTrim, RTrim i Trim (\$)</i>	377
<i>Funkcje Chr i ChrW (\$)</i>	377
<i>Funkcje Asc i AscW</i>	378
<i>Funkcje Hex i Oct (\$)</i>	378
<i>Funkcje LCase i UCase (\$)</i>	378
<i>Funkcje Left i Right (\$)</i>	378
<i>Funkcja Len</i>	379
<i>Funkcja Mid (\$)</i>	379
<i>Instrukcja Mid</i>	379
<i>Funkcje Space i String (\$)</i>	380
<i>Funkcja Format (\$)</i>	380
<i>Instrukcje LSet i RSet</i>	383
<i>Funkcje InStr i InStrRev</i>	383
<i>Funkcja StrComp</i>	384
<i>Funkcja StrConv</i>	385
<i>Funkcja StrReverse</i>	386
<i>Funkcja Replace</i>	386
<i>Funkcja Filter</i>	387
<i>Funkcja Join</i>	388

Łączenie tekstów z użyciem VBA	388
Wykorzystanie operatora złączenia tekstów	388
Inny wariant z operatorem złączenia tekstów	389
Wykorzystanie funkcji Join	390
Funkcja Join w wersji minimum	390
Operator Like — porównywanie tekstów	392
Położenie pierwszej i ostatniej cyfry w tekście	393
Podział tekstu w kolumnie	394
Metoda TextToColumns	394
Metoda Parse	397
Rozdział 15. Operowanie kolorami i formatowanie warunkowe	399
Sposób przedstawiania kolorów	399
Odczyt koloru tła lub czcionki bez użycia VBA	402
Wykorzystanie kolorów do oznaczania komórek w arkuszu	403
Rozjaśnianie i ściemnianie kolorów	404
Operacje na komórkach sformatowanych w określony sposób	405
Sumowanie komórek wykorzystujących ten sam kolor czcionki	405
Bezpośrednie oznaczanie komórek numerami kolorów tła	406
Przyspieszenie reakcji na zmiany kolorów przez wykorzystanie niestandardowego zdarzenia	409
Symulowana lista rozwijana	411
Formatowanie warunkowe w VBA	412
Dostęp do definicji formatów warunkowych z poziomu VBA	412
Przeliczanie reguł formatowania warunkowego	418
Definiowanie reguł formatowania warunkowego za pomocą funkcji UDF	419
Kopiowanie formatowania warunkowego z zamianą na formatowanie stałe	425
Symulacja skali barw za pomocą VBA	427
Selektywne kopiowanie reguł formatowania warunkowego	428
Rozdział 16. Ograniczenia i możliwości funkcji UDF	429
Funkcje UDF wywoływane bezpośrednio	429
Modyfikacja parametrów wykresu	431
Funkcje UDF wywoływane w sposób pośredni	432
Ogólne wskazówki co do użycia metody Evaluate	432
Definiowanie nazw za pomocą funkcji UDF	434
Zmiana elementów formatowania innych komórek	439
Zmiana zawartości i koloru czcionki w innych komórkach	441
Usunięcie zawartości komórek	443
Wpis wartości do innej komórki	444
Tworzenie list rozwijanych	445

Uruchamianie funkcji UDF za pomocą funkcji HIPERŁĄCZE	446
<i>Specyfika działania funkcji HIPERŁĄCZE</i>	446
<i>Użycie funkcji UDF w hiperłączy</i>	447
Wykonanie kodu VBA przy uaktywnieniu listy rozwijanej	449
Współdziałanie funkcji UDF z procedurami obsługi zdarzeń	450
<i>Kopiowanie komórek z pełnym formatowaniem</i>	451
<i>Funkcja wyszukiwania zwracająca wynik sformatowany</i>	453
<i>Rzeczywista długość tekstu</i>	455
<i>Formatowanie fragmentu tekstu</i>	458
<i>Funkcja łącząca teksty sformatowane</i>	460
Rozdział 17. Ciekawe pomysły z użyciem VBA	465
Monitorowanie zmian w komórkach	465
<i>Działanie jednorazowe</i>	465
<i>Działanie wielokrotne</i>	466
Odczyt danych z zamkniętego skoroszytu	466
<i>Rozwiązanie klasyczne</i>	467
<i>Rozwiązanie z wykorzystaniem ADO</i>	467
<i>Konstrukcja odwołań zewnętrznych</i>	469
<i>Wykorzystanie nazw arkuszowych</i>	472
Nadmierna objętość skoroszytu po usunięciu części danych	473
Wyznaczenie różnicy zakresów	475
Wyraźne zaznaczenie komórki aktywnej lub zakresu selekcji	476
Konwersja stylu liczb za pomocą narzędzi Visual Basic	477
<i>Metoda Range.Replace</i>	477
<i>Metoda Range.TextToColumns</i>	478
<i>Funkcja Replace</i>	479
<i>Funkcja WorksheetFunction.Substitute</i>	480
<i>Funkcja Val</i>	481
<i>Funkcja CDBl</i>	481
<i>Funkcje Str i CStr</i>	481
<i>Funkcja Format</i>	482
Obliczenia uwzględniające ukryte kolumny	483
<i>Rozwiązanie wykorzystujące właściwość Width</i>	483
<i>Przeliczanie formuł</i>	484
Ustalanie absolutnej wielkości komórki	485
Problemy z użyciem metody AutoFit	488
Przełączanie między alternatywnymi wynikami w komórce za pomocą klawiatury	489
Ochrona komórek przed przypadkową edycją	491

Powiększenie zaznaczonych komórek	492
Użycie schowka systemowego z poziomu VBA	494
<i>Obiekt pośredniczący DataObject</i>	494
<i>Wykorzystanie samego obiektu DataObject bez schowka</i>	497
<i>Zapis do schowka w Windows 8 i 10</i>	498
<i>Opróżnianie schowka</i>	500
<i>Użycie funkcji UDF</i>	501
Rozdział 18. Graficzne elementy sterujące (kontrolki ekranowe, formanty)	503
Rodzaje graficznych elementów sterujących i ich przeznaczenie	503
Dodawanie kontroltek (formantów) do arkusza	504
<i>Formanty formularza</i>	507
<i>Formanty ActiveX</i>	510
<i>Niestandardowe wykorzystanie pola listy</i>	516
<i>Zamienniki formantów pola tekstowego</i>	517
Obiekty graficzne w kodzie VBA	520
<i>Pola tekstowe i formanty formularza</i>	521
<i>Formanty ActiveX</i>	522
<i>Obiekty graficzne w funkcjach UDF</i>	523
Makroinstrukcje przypisywane do formantów w arkuszu	524
<i>Formanty formularza</i>	525
<i>Formanty ActiveX</i>	525
Rozdział 19. Funkcje makr Excela w wersji 4.0	529
Geneza makr XLM	529
Podstawy użycia makr XLM w arkuszu	530
<i>Wstawianie arkuszy makr do skoroszytu</i>	530
<i>Dostęp do funkcji makr XLM</i>	530
<i>Wykorzystanie Międzynarodowego arkusza makr</i>	531
<i>Przeliczanie formuł w arkuszach makr</i>	532
<i>Wywołanie funkcji makr XLM w kodzie VBA</i>	533
<i>Bezpieczeństwo użycia makr XLM</i>	534
Odwołania do zakresów wielokomórkowych w funkcjach XLM	534
Przekazywanie parametrów w wywołaniu formuły nazwanej	536
<i>Jeden parametr</i>	536
<i>Dwa parametry</i>	537
Przykłady użycia funkcji makr XLM w arkuszu i w formułach nazwanych	538
Ukryta przestrzeń nazw	546

Rozdział 20. Przegląd funkcji makr XLM	547
Składnia funkcji makr Excela 4.0 i opis znaczenia parametrów	547
ADR.TEKST = REFTTEXT <i>Kategoria: Wyszukiwania i adresu</i>	547
DOKUMENTY = DOCUMENTS <i>Kategoria: Informacyjne</i>	548
FORMUŁA.TRYB.ADR = FORMULA.CONVERT <i>Kategoria: Wyszukiwania i adresu</i>	549
KOM.AKT = ACTIVE.CELL <i>Kategoria: Informacyjne</i>	549
NAZWY = NAMES <i>Kategoria: Informacyjne</i>	550
O.APLIKACJI = GET.WORKSPACE <i>Kategoria: Informacyjne</i>	551
O.DEFINICJI = GET.DEF <i>Kategoria: Informacyjne</i>	558
O.DOKUMENCIE = GET.DOCUMENT <i>Kategoria: Informacyjne</i>	559
O.FORMULE = GET.FORMULA <i>Kategoria: Informacyjne</i>	566
O.KOMÓRCE = GET.CELL <i>Kategoria: Informacyjne</i>	567
O.NAZWIE = GET.NAME <i>Kategoria: Informacyjne</i>	572
O.NOTATCE = GET.NOTE <i>Kategoria: Informacyjne</i>	574
O.OBIEKCIE = GET.OBJECT <i>Kategoria: Informacyjne</i>	574
O.OPCJACH.LISTY = OPTIONS.LISTS.GET <i>Kategoria: Informacyjne</i>	582
O.SKOROSZYCIE = GET.WORKBOOK <i>Kategoria: Informacyjne</i>	582
OKNA = WINDOWS <i>Kategoria: Informacyjne</i>	585
PLIKI = FILES <i>Kategoria: Informacyjne</i>	586
SZACUJ = EVALUATE <i>Kategoria: Wyszukiwania i adresu</i>	586
ZAZNACZENIE = SELECTION <i>Kategoria: Informacyjne</i>	588
Literatura cytowana i uzupełniająca	589
Skorowidz	590

Rozdział 5.

Funkcje definiowane przez użytkownika

W zastosowaniach naukowych najczęściej wykorzystuje się Visual Basic do definiowania funkcji, które mają uzupełnić dostępny standardowo zestaw o funkcje realizujące specyficzne potrzeby obliczeniowe. Wstępne informacje o funkcjach podano w rozdziale 1., w podrozdziale „Makra i funkcje”, dalej w punkcie „Definicje podprogramów”, a prosty przykład funkcji zamieszczono w tym samym rozdziale, w podrozdziale „Prosta funkcja zdefiniowana w VBA”. Teraz deklarowanie i definiowanie funkcji zostanie omówione bardziej szczegółowo.

Sposoby przekazywania argumentów funkcji

Jeśli argument funkcji (lub procedury **Sub**) jest zmienną, to może być przekazany do funkcji wywołującej dwoma sposobami: przez **odwołanie** (używa się również określeń referencja lub wskazanie) lub przez **wartość**. Pierwszy sposób jest w VBA domyślny, gdyż jest szybszy i bardziej efektywny, jeśli chodzi o gospodarkę pamięcią, ale nie zawsze może być użyty. Jeśli chcemy przekazać argument przez wartość, należy poprzedzić jego nazwę w deklaracji funkcji słowem kluczowym **ByVal**. Jeśli natomiast chcemy zaakcentować chęć posłużenia się odwołaniem, możemy analogicznie użyć słowa **ByRef**, jednak nie jest to konieczne, gdyż jest to ustawienie domyślne. W przypadku odwołania, do funkcji wywołującej przekazywany jest faktycznie adres zmiennej i w związku z tym wszystkie zmiany dokonane na tej zmiennej będą widoczne również po wyjściu z funkcji (ogólniej: procedury). W przeciwieństwie do tego, gdy argument jest przekazywany przez wartość, tworzona jest kopia argumentu o tej samej wartości; procedura operuje na tej kopii, a oryginalna zmienna zachowuje swoją niezmienną wartość.

Przeanalizujmy to na prostym przykładzie.

```
Sub Sumuj ()  
    Dim a  
    a = 5  
    Debug.Print Pomnóż(3, a) + a      ' z ByVal 20, bez ByVal 30  
    Debug.Print Pomnóż(5, a) + a      ' z ByVal 30, bez ByVal 150  
End Sub
```

```
Function Pomnóż(x, ByVal y)
    y = x * y
    Pomnóż = y
End Function
```

Ze względu na utrudnioną analizę kodu należy unikać sytuacji, gdy wywołanie funkcji powoduje „skutki uboczne”, jak w powyższym przykładzie zmianę wartości zmiennej **a** w razie pominięcia słowa **ByVal**.

Przy przekazywaniu argumentów przez odwołanie należy upewnić się, że typy powiązanych zmiennych są identyczne, w przeciwnym razie wystąpi błąd kompilacji *ByRef Argument Type Mismatch*. Jeżeli argumenty są przekazywane przez wartość, typ zmiennej zostanie automatycznie dopasowany, jeśli to będzie możliwe.

Należy zwrócić uwagę na specyfikę przekazywania argumentów, gdy są nimi odwołania do obiektów, najczęściej zakresów. Jeśli parametr procedury jest zadeklarowany jako **Range** lub **Object**, to nie ma znaczenia, czy użyjemy wcześniej **ByVal** lub **ByRef**. Nie można utworzyć lokalnej kopii obiektu w procedurze i w związku z tym operacje odnoszące się do obiektu są od razu widoczne w tym obiekcie. Natomiast jeśli parametr procedury jest zadeklarowany jako **Variant** lub inny typ standardowy, a jako argument przekazemy odwołanie do zakresu (lub innego obiektu), to sytuacja jest bardziej złożona. Jeśli użyjemy słowa **ByVal**, to jest tworzona lokalna zmienna o wartości pobranej z zakresu, a sam zakres nie jest modyfikowany. Jeśli jawnie lub przez domniemanie użyjemy słowa **ByRef**, a argument zostanie przekazany w formie — na przykład — **Range("C5")** lub **[C5]**, to wartość zakresu również tym razem zostanie tylko skopiowana do zmiennej lokalnej. Jedynie w przypadku, gdy parametr procedury jest zadeklarowany jako **Variant**, a argument zostanie przekazany w formie zmiennej obiektowej (przez nazwę), to wówczas faktycznie ta zmienna obiektowa będzie modyfikowana (czyli zachowanie będzie takie, jak przy użyciu deklaracji **As Range** albo **As Object**).

Poniższy listing ilustruje ten najbardziej nietypowy przypadek.

```
Private Sub ChangeValue(ByRef a) ' As Variant
    ' Jeśli zmienna a jest zadeklarowana jako variant, to na ogół przekazywana jest wartość
    ' a obiekt tylko wtedy, gdy argumentem będzie nazwana zmienna obiektowa
    Debug.Print a
    a = 35
    Debug.Print a
    Debug.Print [A6] ' wartość komórki zmieniona, jeśli argumentem jest obiekt
End Sub

Sub TestChV()
    Dim b As Range
    Set b = [A6]
    ChangeValue b ' b -> argumentem jest obiekt, [A6], Range("A6") -> argumentem jest wartość
End Sub
```

Następna komplikacja dotyczy tablic. Całe tablice (deklarowane po słowach **Dim**, **ReDim** lub **Static**) muszą być przekazywane przez referencję, natomiast pojedyncze elementy tablicy można przekazywać przez wartość. Jeżeli chcemy przekazać taką tablicę do innej funkcji przez wartość (aby uniknąć modyfikacji oryginalnej tablicy), to mamy do wyboru dwa sposoby: albo w wywołaniu

nazwę tablicy umieścimy w nawiasach, albo utworzymy kopię oryginalnej tablicy w zmiennej typu **Variant** i tę kopię prześlemy jako argument do dalszego przetwarzania. Sytuację ilustruje poniższy listing:

```
Sub TestDim()
    Dim a(1 To 3) As Long
    a(1) = 1: a(2) = 4: a(3) = 9
    ' Wariant 1
    Modyfikuj a           ' tablica a zostanie zmodyfikowana
    ' Wariant 2
    ' Modyfikuj (a)       ' tablica a nie zostanie zmodyfikowana
    ' Wariant 3
    ' Dim kopia
    ' kopia = a
    ' Modyfikuj kopia     ' tablica a nie zostanie zmodyfikowana
    Debug.Print a(1); a(2); a(3)
End Sub

Private Sub Modyfikuj(t)
    Dim u, v, i
    For i = LBound(t) To UBound(t)
        v = t(i)
        t(i) = v + u
        u = v
        Debug.Print t(i);
    Next i
    Debug.Print
End Sub
```

Słowa **ByVal** lub **ByRef** mogą być używane wraz ze słowem **Optional**, natomiast nie mogą być używane do tablic **ParamArray** (patrz podrozdział „Użycie tablicy parametrów”).

Opcjonalne parametry funkcji

W deklaracji funkcji można określić zarówno typy parametrów, jak i typ wyniku. Jak w przypadku deklaracji zmiennych, służy do tego słowo kluczowe **As** lub znak deklaratora. Brak deklaracji typu oznacza typ **Variant**.

Niektóre — lub nawet wszystkie — parametry funkcji można określić jako opcjonalne (nieobowiązkowe). Muszą one wystąpić jako ostatnie na liście parametrów. Nazwę takiego parametru w deklaracji poprzedzić trzeba słowem **Optional**. Jeżeli jest więcej niż jeden taki parametr, słowo to powinno się znaleźć przed każdym z nich. W deklaracji funkcji można podać jego wartość domyślną, która będzie użyta w razie braku argumentu w wywołaniu funkcji. Typ parametru opcjonalnego może być określony jawnie, może też pozostać nieokreślony (wtedy jest to typ **Variant**). Może to wyglądać na przykład tak:

```
Optional wsp As Double = 1
```

lub

```
Optional wsp# = 1
```

Jednak deklaracja

```
Optional wsp = 1#
```

ma inne znaczenie. W tym drugim przypadku parametr *wsp* jest typu **Variant**, a tylko jest inicjowana stałą typu **Double**. W wywołaniu lub treści funkcji można mu nadawać wartości innych typów.

Jeśli wartość domyślna parametru opcjonalnego nie została określona, a w wywołaniu wartość odpowiedniego argumentu nie została podana, to jeśli parametr był typu **Variant**, przyjmuje on specjalną wartość *Missing*, która nie może być użyta do obliczeń (ale może być zidentyfikowana — patrz niżej), a jeśli typ parametru był określony, przyjmuje on wartość, jaką domyślnie przyjmują zmienne określonego typu.

Parametr opcjonalny musi reprezentować pojedynczą wartość, na przykład nie może być jawną tablicą, ale może być zmienną typu **Variant** zawierającą tablicę.

Inaczej niż w przypadku funkcji Excela, pominięcie argumentu obowiązkowego w wywołaniu funkcji VBA zawsze prowadzi do błędu, natomiast w przypadku parametrów opcjonalnych nie ma znaczenia, czy pominięto tylko wartość argumentu, a pozostawiono separator, czy też pominięto argument wraz z separatorem. W obu przypadkach przyjmuje się wartość domyślną argumentu, a gdy ta nie została określona (ale typ parametru był określony) — wartość zerową lub pustą.

W kodzie funkcji można sprawdzać obecność lub brak argumentu opcjonalnego typu **Variant** za pomocą funkcji **IsMissing**. Funkcja ta zwraca **True**, jeśli argument pominięto i nie została określona wartość domyślna. Termin **IsMissing** należy rozumieć dosłownie — jeśli argument ma wartość **Null** lub **Empty**, to **IsMissing** zwraca **False**. W każdym innym przypadku funkcja również zwraca **False**. Także wtedy, gdy parametr miał określony typ, a argument pominięto (bo wtedy jest nadawana standardowa wartość domyślna — zerowa lub pusta). Parametru odpowiadającego pominiętemu argumentowi (dla którego funkcja **IsMissing** zwróciłaby **True**) nie można używać w obliczeniach, w razie użycia wyrażenie zwraca błąd. Można jednak przekazać wartość *Missing* do innej procedury lub nadać ją innej zmiennej pod warunkiem, że obie zmienne są typu **Variant**. Jest to specyficzna wartość, którą można odczytać tylko za pomocą funkcji **IsMissing**. Samo słowo *Missing* **nie jest** słowem kluczowym, nie ma więc możliwości nadania tej wartości przez przypisanie stałej, jak w przypadku wartości **Null** czy **Empty**. Parametrowi, któremu nie nadano wartości przy wywołaniu, można nadać wartość w treści procedury, ale wtedy — oczywiście — zmienna już nie będzie *Missing*. Oznacza to, że po nadaniu wartości nie można już sprawdzić, czy ta wartość została przekazana przy wywołaniu procedury, czy nadana w jej treści.

Alternatywą testu **IsMissing** jest test **IsError**. Brak argumentu generuje wartość błędu 448, któremu odpowiada opis *Named argument not found*. Opis ten nie jest w pełni adekwatny do sytuacji, ale czasem taki test może być wygodniejszy. Numer błędu odczytamy, stosując konwersję na tekst **CStr(zmienna)**. Wynikiem będzie tekst **Error 448**.

Użycie tablicy parametrów

Inny sposób przekazania zmiennej liczby argumentów do funkcji polega na użyciu tablicy **ParamArray** jako parametru. Może być tylko jedna taka tablica i musi występować jako ostatnia na liście parametrów. Jeśli zadeklarowano użycie tablicy **ParamArray**, nie można używać parametrów opcjonalnych. Po jej nazwie należy umieścić parę pustych nawiasów. Jest to tablica złożona z elementów typu **Variant** (czyli typu danych nie należy określać). Dolny indeks tej tablicy zawsze jest równy 0, niezależnie od ewentualnego użycia dyrektywy **Option Base 1**. Górny indeks można sprawdzić w kodzie naszej funkcji, używając funkcji **UBound**. Jeśli do tablicy parametrów nie przekazano żadnych argumentów, funkcja **UBound** ma wartość -1 .

Na liście argumentów przy wywołaniu funkcji każdy argument składający się na tablicę **ParamArray** musi wystąpić oddzielnie, oddzielony przecinkiem (w arkuszu średnikiem) od następnych. Stanowią one kolejne elementy tablicy. Nie można użyć zakresu i oczekiwać, że poszczególne jego elementy zostaną potraktowane jako kolejne argumenty. Zakres może być użyty, ale stanie się on pojedynczym argumentem i kod funkcji musi wydobyć z niego poszczególne wartości. Przyjmując, że tablica **ParamArray** ma nazwę *a*, za pomocą funkcji **IsMissing(a)** można sprawdzić, czy przy wywołaniu funkcji do tablicy **ParamArray** przekazano jakiegokolwiek argumenty; jeśli przekazano choć jeden, obecność argumentu o numerze *i* można sprawdzić funkcją **IsMissing(a(i))**. Alternatywnie, podobnie jak w przypadku argumentów opcjonalnych, można wykorzystać test **IsError**.

Przy wywołaniu funkcji z poziomu VBA nie można przekazywać argumentów składających się na tablicę **ParamArray** jak argumentów nazwanych, to znaczy, że na przykład nie można użyć konstrukcji *a(1) := 2*.

Problem pustych argumentów

Używając funkcji z tablicą **ParamArray** należy zwrócić uwagę na użycie odwołań do **pustych komórek**, gdyż one również wywołują błąd. Normalnie funkcje agregujące radzą sobie dobrze z problemem pustych argumentów i pustych komórek. Można na przykład bezpiecznie napisać:

= ILOCZYN(3; ; 7) lub = ILOCZYN(3; pusta; 7)

gdzie pusta jest odwołaniem do pustej komórki. W obu przypadkach otrzymamy w wyniku 21.

Gdyby jednak użyć jako funkcji pośredniczącej funkcji UDF, która tylko pobierałaby argumenty i przekazywałaby je w formie tablicy do dalszego przetworzenia:

```
Function My0(ParamArray x())
    My0 = x
End Function
```

to takie wywołania:

= ILOCZYN(My0(3; ; 7)) lub = ILOCZYN(My0(3; pusta; 7))

zakończą się błędem #ARG!. Błąd dotyczy całego wywołania funkcji **Wy0**, a nie tylko pojedynczych elementów tablicy, a więc nie można go zamaskować funkcją JEŻELI.BŁĄD.

Sygnalizowany tu problem dotyczy tylko tablicy **ParamArray**, a nie argumentów opcjonalnych, poprzedzonych słowem **Optional**.

Aby wyeliminować ten problem, należy w treści funkcji testować argumenty funkcją **IsMissing**, aby wykryć pominięte argumenty i funkcją **IsEmpty**, aby znaleźć odwołania do pustych komórek. Zamiast testu **IsMissing** można użyć testu **IsError**; wówczas zamaskujemy nie tylko pominięte argumenty, ale również te, które zawierają błędy. Wartości te wystarczy zastąpić wartością **Empty**, aby funkcje agregujące i niektóre tablicowe prawidłowo interpretowały te wywołania. Oto przykładowy kod:

```
Function Wy(ParamArray x())
    Dim i As Long
    For i = 0 To UBound(x)
        If IsMissing(x(i)) Or IsEmpty(x(i)) Then x(i) = Empty
    Next i
    Wy = x
End Function
```

Tu ciekawostka. Pusta komórka jest interpretowana w kodzie funkcji jako wartość **Empty**, ale jest to odwołanie (**TypeName = Range**), jednak trzeba jeszcze raz przypisać jej wartość **Empty**, aby usunąć ślad po tym odwołaniu (**TypeName = Empty**).

Problem tablic wśród argumentów ParamArray

Takie rozwiązanie będzie wystarczające, jeśli argumenty przekazywane do tablicy będą tylko pojedynczymi wartościami. Jeśli będziemy chcieli przekazać również tablice i zakresy, to taki kod nie zda egzaminu, bo struktura tablicy wynikowej będzie „niestrawna” dla funkcji zewnętrznych. W takim przypadku należy zastosować kod, który „wydobędzie” wszystkie elementy składowe tablicy argumentów i utworzy z nich tablicę jednowymiarową, pomijając „po drodze” elementy puste.

```
Function Wy_(ParamArray x())
    Dim i As Long, eL, eLw, y()
    For Each eL In x
        If Not (IsMissing(eL) Or IsEmpty(eL)) Then
            If IsArray(eL) Then
                For Each eLw In eL
                    i = i + 1
                    ReDim Preserve y(1 To i)
                    y(i) = eLw
                Next eLw
            Else
                i = i + 1
                ReDim Preserve y(1 To i)
                y(i) = eL
            End If
        End If
    End For
```

```

Next el
Wy_ = y
End Function

```

Jeśli chcemy uniknąć powtarzania niemal identycznego fragmentu kodu dla tablic i wartości skalar-
nych, można zastosować „sztuczkę” z nadaniem pojedynczej wartości struktury tablicy, a na-
stępnie wykonać kod dla tablic. Odpowiednia instrukcja będzie miała postać:

```
If Not IsArray(el) Then el = Array(el)
```

Należy uwzględnić, że powyższy kod pomija elementy puste, więc liczba elementów w tablicy
wynikowej może być mniejsza od liczby elementów danych. Jeśli zachowanie identycznej liczby
danych jest istotne, należy zmodyfikować kod tak, żeby zamiast pomijania elementów pustych
były w ich miejscach umieszczane wartości **Empty**. Jeśli liczba argumentów jest duża, każdorazowe
rozszerzanie tablicy wynikowej o jeden element wydłuża czas wykonania funkcji. W takim przy-
padku warto rozważyć rozszerzanie tablicy wynikowej blokami o kilkadziesiąt czy kilkaset po-
zycji. Wydłuży to kod, bo trzeba za każdym razem sprawdzać, czy w tablicy jest jeszcze miejsce na
nową wartość, ale przyspieszy wykonanie. Na końcu należy „odciąć” niewykorzystany fragment
tablicy.

Deklaracja nagłówka funkcji o zmiennej liczbie parametrów

Nagłówek funkcji wykorzystującej tablicę parametrów może wyglądać na przykład tak:

```
Function Wielomian1(x As Double, ParamArray wsp()) As Double
```

Funkcja ta ma obliczać wartość wielomianu o współczynnikach określonych przez elementy ta-
blicy *wsp* dla argumentu *x*. Wywołanie tej funkcji w VBA może mieć postać:

```
Wielomian1(3.5,1,3,4,-2)
```

a w arkuszu:

```
Wielomian1(3,5;1;3;4;-2)
```

Funkcja obliczy wartość wielomianu x^3+3x^2+4x-2 dla $x = 3,5$. Zakładamy, że kod funkcji został
tak napisany, że *wsp*(0) jest współczynnikiem wielomianu przy najwyższej potęgde x . Kod funk-
cji musi uwzględniać to, że liczba współczynników, określająca zarazem stopień wielomianu, może
być dowolna.

Jeżeli współczynniki wielomianu są umieszczone w komórkach arkusza z zakresu C7:F7, to
wywołanie z kodu VBA może mieć postać:

```
Wielomian1(3.5, Range("C7"), Range("D7"), Range("E7"), Range("F7"))
```

lub

```
Wielomian1(3.5, [C7], [D7], [E7], [F7])
```

a w arkuszu:

Wielomian1(3,5;C7;D7;E7;F7)

Gdybyśmy chcieli wywoływać tę funkcję, podając zakres zawierający współczynniki, nagłówek musiałby wyglądać inaczej, na przykład tak:

Function Wielomian2(*x* As Double, *wsp*) As Double

W tym przypadku **wsp** jest zmienną typu **Variant**, pod którą przy wywołaniu funkcji można podstawić zakres lub tablicę, tak jak to opisano w rozdziale 4., w punkcie „Tablice w zmiennych typu Variant”. Wywołanie tej funkcji w sytuacji, gdy współczynniki wielomianu są umieszczone w komórkach arkusza z zakresu C7:F7, ma postać:

w kodzie VBA:

Wielomian2(3.5, Range("C7:F7")) lub **Wielomian2**(3.5, [C7:F7])

a w arkuszu:

Wielomian2(3,5;C7:F7)

Gdyby przy tej drugiej postaci funkcji trzeba było w wywołaniu podać współczynniki w formie liczbowej, wywołanie to mogłoby wyglądać tak:

w kodzie VBA:

Wielomian2(3.5,Array(1,3,4,-2))

a w arkuszu:

Wielomian2(3,5;{1;3;4;-2}) lub **Wielomian2**(3,5;{1\3\4\ -2})

Współczynniki wielomianu zostały umieszczone w stałej tablicowej o strukturze wiersza lub tablicy. Który zapis odpowiada której strukturze, to zależy od używanej wersji Excela. W wersji VBA użyto funkcji **Array** (opisanej w rozdziale 4., w punkcie „Funkcja Array”), która zwraca zmienną typu **Variant** o strukturze jednowymiarowej (wierszowej) tablicy złożonej z elementów wymienionych w wywołaniu. Każdy z tych zapisów powinien pozwolić na poprawne obliczenie wartości wielomianu, ale czy tak faktycznie będzie, to już zależy od treści funkcji. Ten aspekt omówiono w rozdziale 10., w podrozdziale „Obliczanie wartości wielomianu”.

Nazwa funkcji WIELOMIAN jest w Excelu 2010+ wykorzystywana jako nazwa predefiniowana. Zatem, jeśli zdefiniowalibyśmy własną funkcję o takiej nazwie, nie mogłaby być ona użyta jako funkcja UDF.

Przekazywanie zmiennej liczby parametrów pomiędzy funkcjami

Przekazywanie parametrów przez wartość

Należy pamiętać, że wewnątrz funkcji, która została zdefiniowana z tablicą parametrów **ParamArray** *wsp*(), tablica ta jest jednowymiarową tablicą wierszową, zawierającą odczytane argumenty. I o ile wewnątrz tej funkcji do odczytania wartości argumentów możemy użyć na przykład instrukcji pętli **For Each ... Next** (o różnych rodzajach pętli pisałem w rozdziale 3., w podrozdziale „Sterowanie wykonaniem kodu”) w postaci:

```
Dim element
For Each element In wsp
    instrukcje
Next element
```

to w przypadku, gdy całą tablicę chcemy przekazać jako argument do innej funkcji, na przykład:

```
Wynik = MojaFunkcja(wsp)
```

to jeżeli *MojaFunkcja* oczekuje na argument typu **Variant**, nie można przekazać tablicy *wsp* przez referencję (wystąpi błąd kompilacji: *Invalid ParamArray use*), a jedynie przez wartość. Można to zrobić kilkoma sposobami. Jeśli deklaracja *MojejFunkcji* przewiduje przekazanie argumentu przez referencję, należy najpierw skopiować tablicę *wsp* do innej zmiennej typu **Variant** i dopiero tę zmienną przekazać do *MojejFunkcji*.

```
Dim lista
lista = wsp
Wynik = MojaFunkcja(lista)
```

Można również utworzyć kopię przez wykorzystanie tablicy **Array**:

```
Wynik = MojaFunkcja(Array(wsp)(0))
```

Dwa powyższe sposoby odnoszą się też do sytuacji, gdy *MojaFunkcja* jest funkcją arkuszową typu agregującego, akceptującą dowolną liczbę argumentów, udostępnioną przez obiekt **Worksheet** ➔ **Function** lub **Application**. W tym przypadku jednak wszystkie argumenty muszą reprezentować pojedyncze wartości.

Jeżeli możemy zadeklarować *MojaFunkcję* z parametrem przekazywanym przez wartość

```
Function MojaFunkcja(ByVal arg)
```

to można przekazać tablicę *wsp* wprost

```
Wynik = MojaFunkcja(wsp)
```

Jeżeli natomiast *MojaFunkcja* również została zadeklarowana z tablicą **ParamArray** *wspn*(), można przekazać jej bezpośrednio tablicę *wsp* jako całość, ale należy mieć świadomość, że zostanie ona potraktowana jako pierwszy (a ściślej zerowy) element nowej tablicy parametrów. Dlatego w treści *MojejFunkcji* należy umieścić kod:

```

Dim element, lista
lista = wspn(0)
For Each element In lista
    instrukcje
Next element

```

Jeśli w łańcuchu argumentów przekazywanych z funkcji do funkcji tablica parametrów występowała kilkakrotnie, operację „rozpakowywania” argumentów należy powtórzyć. Odpowiedni przykład podano w rozdziale 6., w punkcie „Funkcje składające dowolne dane w tablicę”.

Oczywiście, należy pamiętać, że jeśli na liście argumentów *wsp* są argumenty grupowe (na przykład zakresy obejmujące kilka komórek), to nie zostaną one automatycznie „rozpakowane”. Trzeba to zrobić odpowiednim kodem w treści funkcji przyjmującej dane, na przykład takim, jaki podałem wcześniej, w punkcie „Problem tablic wśród argumentów ParamArray”.

Najbardziej skomplikowany jest przypadek, kiedy funkcja zadeklarowana z tablicą **ParamArray** jest funkcją predefiniowaną i nie ma dostępu do jej wnętrza albo z innych powodów nie można jej modyfikować. Argumenty do takiej funkcji muszą być przekazywane pojedynczo. Mogą to być elementy tablicy, ale nie można przekazać tej tablicy hurtem. Problemem, który trzeba rozwiązać, jest nieznana z góry liczba argumentów do przekazania. Musimy zdecydować, ile tych argumentów może być maksymalnie. To zależy od przeznaczenia funkcji i programista musi podjąć tę decyzję. Funkcje arkuszowe, wywoływane w VBA za pomocą obiektu **WorksheetFunction**, przewidują przekazywanie do 30 argumentów. Wydaje się, że jest to liczba wystarczająca do większości zastosowań, w wielu przypadkach może wystarczyć mniej. W treści funkcji zewnętrznej (tej, z której chcemy przekazać tablicę parametrów) musimy zadeklarować tablicę typu **Variant** o stałej liczbie elementów i przepisać do niej argumenty wprowadzone przy wywołaniu. Problemem są nadmiarowe elementy, których nie wykorzystujemy. W wyniku użycia instrukcji **ReDim Preserve** są one inicjowane wartością **Empty**. Jeśli takie dane zostaną przekazane do funkcji wewnętrznej, będą interpretowane tak, jak wartości zerowe. W niektórych przypadkach może to być akceptowalne (np. w funkcjach wykonujących operacje sumowania), ale w innych (np. w funkcji obliczającej średnią albo funkcji, która ma określoną liczbę argumentów) już nie. Problem można rozwiązać, nadając zbędnym elementom tablicy wartość **Null**. Wartości te będą ignorowane przez funkcję wewnętrzną, tak jakby ich nie było. Poniżej przedstawiam listing funkcji, która pozwala wywoływać dowolną funkcję z zestawu **WorksheetFunction** przez podanie tekstu jej angielskiej nazwy jako pierwszego argumentu, a następnie pozostałych niezbędnych argumentów:

```

Function Use(fname As String, ParamArray Data())
    Dim d() As Variant, n As Long 'konieczne nawiasy przy deklaracji d()
    d = Data
    ReDim Preserve d(29)
    For n = UBound(Data) + 1 To 29
        d(n) = Null
    Next n
    Use = CallByName(WorksheetFunction, fname, VbMethod, _
        d(0), d(1), d(2), d(3), d(4), d(5), _
        d(6), d(7), d(8), d(9), d(10), d(11), _
        d(12), d(13), d(14), d(15), d(16), d(17), _
        d(18), d(19), d(20), d(21), d(22), d(23), _
        d(24), d(25), d(26), d(27), d(28), d(29))
End Function

```

Po przekazaniu wszystkich argumentów funkcji poszerzamy tablicę do wymaganego rozmiaru, uzupełniamy brakujące elementy wartościami **Nu11** i przekazujemy wszystkie elementy tablicy do funkcji **CallByName**, która umożliwia wywołanie metod obiektów VBA przez tekst nazwy (angielskiej). Opis tej funkcji podano w rozdziale 9., w podrozdziale „Funkcja CallByName — wywoływanie metod przez tekst ich nazwy”. W wywołaniu funkcji **CallByName** można użyć obiektu **WorksheetFunction** lub obiektu **Application**, przy czym jeśli obiektem jest **WorksheetFunction**, a użyto argumentu, który nie jest obsługiwany w tym trybie, funkcja automatycznie przedstawia się w tryb z kwalifikatorem **Application**. Różnice wyjaśniono w rozdziale 1., w punkcie „Użycie funkcji w wyrażeniach”.

Podobny sposób można zastosować w przypadku funkcji UDF współpracujących z funkcjami arkuszowymi, gdy chcemy użyć funkcji jako argumentu, a równocześnie chcemy, aby funkcja arkuszowa odczytała to jako pominięcie argumentu. W takim przypadku należy przekazać wartość **Nu11**. Przykładem może być funkcja arkuszowa ADRES. Ostatnim (opcjonalnym) jej argumentem jest nazwa arkusza. Jeśli ten argument zostanie podany, funkcja generuje tekst adresu kwalifikowanego, na przykład Arkusz2!B5. Jeśli argument zostanie pominięty, otrzymamy tekst adresu bez kwalifikatora, na przykład B5. Jeśli jako argument zostanie przekazany tekst pusty, funkcja wygeneruje tekst adresu w postaci !B5. Taka postać adresu jest dopuszczalna tylko przy tworzeniu nazw, natomiast użyta bezpośrednio w arkuszu spowoduje błąd. Aby tego błędu uniknąć, a równocześnie nie pisać wariantowych wywołań funkcji ADRES, można (w sytuacji, gdy nie chcemy adresu kwalifikowanego) nadać funkcji UDF wartość **Nu11**. Podobną metodę można zastosować w przypadku dwóch ostatnich argumentów funkcji PRZESUNIĘCIE i generalnie tych funkcji, które mają na końcu więcej niż jeden argument opcjonalny. Funkcje zwykłe, które mają tylko jeden taki argument, traktują wartość **Nu11** jak zero.

Przekazywanie parametrów przez referencję

Omówione dotychczas sposoby przekazywania parametrów pomiędzy funkcjami sprowadzały się do przekazywania wartości. Mechanizm zastosowany w przypadku tablicy **ParamArray**, choć w zasadzie powinien działać przez referencję, zawiera jednak ograniczenia, które utrudniają napisanie kodu w taki sposób, aby funkcje zewnętrzne mogły zmodyfikować zawartość argumentów przekazywanych w tablicy **ParamArray**.

Należy również wziąć pod uwagę, czy argumentami przekazanymi poprzez tablicę **ParamArray** są tablice, czy zakresy komórek. Zaczniemy od analizy poniższych przykładów, które zilustrują możliwe przypadki.

Przykład 5.1.

W tym przykładzie dane są odwołaniami. W pierwszym kodzie użyto zmiennej typu **Variant**.

```
Sub AddOne1 (ParamArray rg())
    Dim e
    For Each e In rg
        e = e + 1
        Debug.Print e;
    Next e
```

```

Debug.Print
Debug.Print Join(rg, " ") 'wartości niezmienione
End Sub
Sub TestAddOne1()
    AddOne1 [A1], [B1], [C1]
End Sub

```

Ze względu na użycie zmiennej **e** typu **Variant**, wartości **e** modyfikowane są tylko lokalnie, oryginalne wartości w komórkach nie zmieniają się. W drugim kodzie występuje jawne odwołanie do wartości obiektów zakresów, dzięki temu wartości w komórkach zostały zmienione.

```

Sub AddOne2(ParamArray rg())
    Dim e 'musi być Variant
    For Each e In rg
        e.Value = e.Value + 1
        Debug.Print e;
    Next e
    Debug.Print
    Debug.Print Join(rg, "; ") 'wartości zmienione
End Sub
Sub TestAddOne2()
    AddOne2 [A31], [B31], [C31]
End Sub

```

Przykład 5.2.

Kolejne dwa warianty kodu będą dotyczyły tablic jako argumentów.

```

Sub AddOne3(ParamArray tb())
    Dim e 'musi być Variant
    For Each e In tb
        e = e + 1
        Debug.Print e;
    Next e
    Debug.Print
    Debug.Print Join(tb, "; ") 'wartości niezmienione
End Sub
Sub TestAddOne3()
    Dim tabl
    tabl = Array(3, 7, 10)
    AddOne3 tabl(0), tabl(1), tabl(2)
    Debug.Print Join(tabl, "; ") 'wartości niezmienione
End Sub

```

W tym przypadku, podobnie jak w pierwszym wariantcie kodu w przykładzie 5.1, w zmiennej **e** tworzone są tylko lokalne kopie elementów tablicy; w efekcie oryginalna tablica pozostaje bez zmian.

```

Sub AddOne4(ParamArray tb())
    Dim i As Long
    For i = 0 To UBound(tb)
        tb(i) = tb(i) + 1
        Debug.Print tb(i);
    Next i
    Debug.Print
    Debug.Print Join(tb, "; ") 'wartości zmienione
End Sub

```

```

Sub TestAddOne4()
    Dim tabl
    tabl = Array(3, 7, 10)
    AddOne4 tabl(0), tabl(1), tabl(2)
    Debug.Print Join(tabl, "; ") 'wartości zmienione
End Sub

```

W czwartym wariancie kodu odwołujemy się indywidualnie do poszczególnych elementów tablicy ze wskazaniem jej nazwy. W tym przypadku wywołanie przez referencję działa zgodnie z założeniem.

Przykład 5.3.

Z bardziej złożonym przypadkiem będziemy mieć do czynienia, gdy chcemy wykorzystać uniwersalną procedurę pośredniczącą zadeklarowaną z tablicą **ParamArray**. Proszę przeanalizować poniższy przykładowy kod:

```

Sub ModyfikujTablice()
    'modyfikuje elementy tablic a(), b() i c()
    Dim a, b, c
    a = Array(12, 1) 'Array(12, 1, 3)
    b = Array(5, -7)
    c = Array(10, 8, -4)
    Modyfikuj a, b, c
    Debug.Print "a(): "; Join(a) 'pokaż zawartość tablic
    Debug.Print "b(): "; Join(b)
    Debug.Print "c(): "; Join(c)
End Sub

Sub Modyfikuj(ParamArray y())
    'uniwersalna procedura modyfikująca
    Dim i As Long, x
    x = y 'nie można bezpośrednio użyć y
    'podejmij działanie w zależności od liczby elementów w pierwszym argumencie y(0)
    If UBound(y(0)) > 1 Then
        Dodaj x, 1
    Else
        Dodaj x, 2
    End If
    'kopiuj wyniki do tablicy ParamArray
    'y = x 'to nie działa na tablice zewnętrzne, tylko lokalnie
    For i = 0 To UBound(y)
        y(i) = x(i)
    Next i 'to działa na tablice zewnętrzne
End Sub

Sub Dodaj(y, k As Long)
    'inkrementuje o k wszystkie zagnieżdżone elementy y
    Dim i As Long, j As Long
    For i = LBound(y) To UBound(y)
        For j = LBound(y(i)) To UBound(y(i))
            y(i)(j) = y(i)(j) + k
        Next j, i
    Next i
End Sub

```

Źródłem problemu jest niemożność bezpośredniego przekazania przez referencję tablicy **ParamArray** w procedurze **Modyfikuj**. Przez podstawienie $x = y$ tworzymy kopię tablicy y , ale już nie przez referencję, tylko przez wartość. Procedura **Dodaj** działa na tej kopii i wszelkie zmiany są wprowadzane do zmiennej x , a nie do y . Zwykle przypisanie zwrotne całej tablicy $y = x$ znowu odbywałoby się przez wartość i tablica y miałaby nowe wartości tylko wewnątrz procedury **Modyfikuj**, a po jej opuszczeniu tablice a , b i c , przekazane w tablicy **ParamArray** y miałyby wartości niezmienione. Obejście tego problemu polega na przypisaniu elementów tablicy x do y pojedynczo, w pętli. W tym przypadku nowe wartości x są kopiowane pod stare adresy tablic a , b i c , czyli przez referencję.

Funkcja zwracająca wynik w postaci tablicy

Zazwyczaj funkcja zwraca w wyniku jedną wartość, jednak nic nie stoi na przeszkodzie, aby napisać taką, która będzie zwracać tablicę wartości. W deklaracji takiej funkcji można nie podawać typu wyniku (zastosowany zostanie typ **Variant**) albo po nazwie typu wyniku dać parę pustych nawiasów, na przykład zapis **As Double()** oznacza, że wynik będzie tablicą złożoną z liczb typu **Double**. W kodzie funkcji należy tę tablicę utworzyć, a w końcu przypisać ją do nazwy funkcji. Jeśli typ funkcji nie jest zadeklarowany (lub jest zadeklarowany jako tablica elementów typu **Variant**), można też przypisać wynik do nazwy funkcji bezpośrednio, używając funkcji **Array** lub wyrażenia zwracającego wynik w postaci tablicy. Można modyfikować rozmiary wynikowej tablicy przez użycie instrukcji **ReDim** do nazwy funkcji, ale nie można nadawać wartości pojedynczo, gdyż każde wywołanie nazwy funkcji, po którym następują nawiasy, jest traktowane jak wywołanie rekurencyjne.

```
Sub TestArr1()  
    Debug.Print Join(Arr1)  
End Sub  
Function Arr1() As Variant()  
    Arr1 = Array(3.5, 1.5, 5, 3, 4)  
    ReDim Preserve Arr1(2) '0 To  
End Function
```

Aby wyświetlić wyniki takiej funkcji w arkuszu kalkulacyjnym, trzeba skonstruować odpowiednie wyrażenie tablicowe i zatwierdzić je klawiszami **Ctrl+Shift+Enter** lub odwoływać się do poszczególnych składowych wyniku za pośrednictwem funkcji arkusza **INDEKS**. Można również użyć wywołania takiej funkcji w wyrażeniu na analogicznych zasadach jak w przypadku funkcji standardowych. Pamiętać też należy, że jeśli funkcja daje w wyniku tablicę jednowymiarową, to wartości wynikowe będą tworzyły wiersz. Aby uzyskać kolumnę, trzeba umieścić wyniki w tablicy dwuwymiarowej, w której drugi indeks jest zawsze równy 1 albo użyć funkcji **Array** wraz z funkcją **WorksheetFunction.Transpose**. W tym drugim przypadku wynik musi być typu **Variant**.

Jeśli rozmiary tablicy zwracanej przez funkcję są określone w sposób sztywny w treści funkcji, użytkownik musi zadbać o zaznaczenie odpowiednio dużego zakresu na wynik. Jakie są konsekwencje niedopasowania rozmiarów zakresu i tablicy, opisałem w rozdziale 4., w punkcie „Wypełnianie zakresu zawartością tablicy”. Możliwe jest również napisanie funkcji UDF, która uwzględni wielkość zakresu zaznaczonego przez użytkownika. Odczytanie wielkości tego zakresu w treści

funkcji jest możliwe dzięki właściwości **Application.Caller**, o której napisałem więcej w rozdziale 8., w punkcie „Identyfikacja komórki, z której wywołano funkcję UDF”. Właściwość ta zwraca obiekt zakresu, z którego wywołano funkcję UDF. Jeśli jest to obiekt wielokomórkowy, można odczytać jego rozmiary poprzez odczyt właściwości **Application.Caller.Rows.Count** i **Application.Caller.Columns.Count**. Jeśli — przykładowo — funkcja ma zwrócić tablicę jednowymiarową, można sprawdzić w treści funkcji, czy użytkownik zaznaczył zakres wierszowy, czy kolumnowy i dostosować do tego orientację tablicy.

```
Function Wektor(Optional pocz As Long = 1, Optional kon)
    Dim Tabl(), i As Long, wk As Long
    Dim wiersze As Long, kolumny As Long
    wiersze = Application.Caller.Rows.Count
    kolumny = Application.Caller.Columns.Count
    wk = Application.Max(wiersze, kolumny)
    ReDim Tabl(1 To wk)
    If IsMissing(kon) Then
        kon = pocz + wk - 1
    Else
        wk = Application.Min(Abs(kon - pocz) + 1, wk)
    End If
    For i = 1 To wk
        Tabl(i) = pocz + Sgn(kon - pocz)*(i - 1)
    Next i
    For i = wk + 1 To UBound(Tabl)
        Tabl(i) = ""
    Next i
    If kolumny > wiersze Then
        Wektor = Tabl
    Else
        Wektor = Application.Transpose(Tabl)
    End If
End Function
```

Przykładowa funkcja wypełnia zaznaczony zakres komórek kolejnymi liczbami całkowitymi od argumentu **pocz** aż do wartości **kon** (jeśli została podana) lub wypełnienia wiersza lub kolumny, w zależności od zaznaczonego zakresu. Jeśli podano **kon** < **pocz**, komórki są wypełniane malejąco. Jeśli zaznaczono zbyt duży zakres, nadwyżkowe komórki są wypełniane tekstem pustym, a nie kodami błędów, jak w przypadku funkcji arkuszowych.

Przeliczanie wartości funkcji

Gdy jest włączony tryb automatycznego przeliczania formuł w arkuszu (ustawienie domyślne), każda zmiana wartości w arkuszu wywołuje przeliczenie wszystkich komórek zawierających formuły zależne od komórek, które uległy zmianie. W przypadku funkcji arkuszowych sprawa nie budzi większych wątpliwości, gdyż wszystkie argumenty funkcji muszą być jawnie podane. Niektóre funkcje mają status ulotnych (są przeliczane przy każdym przeliczeniu arkusza). Inaczej rzecz się ma w przypadku funkcji UDF, których treść zapisano w VBA. Tu w treści funkcji mogą wystąpić odwołania do komórek lub nazw, które nie są wyraźnie wymienione na liście argumentów. W takiej sytuacji przy przeliczaniu arkusza Excel „nie wie”, czy taka funkcja powinna

być przeliczona. Jednym z możliwych rozwiązań tego problemu jest umieszczenie na początku kodu funkcji dyspozycji:

Application.Volatile

Spowoduje to przeliczenie funkcji przy każdym przeliczeniu arkusza. Jest to jednak rozwiązanie niezbyt efektywne, bo może powodować wielokrotne zbędne przeliczanie. Lepiej zadbać o to, by wszystkie argumenty były jawnie wskazane w nagłówku funkcji. Wtedy łatwo ustalić, kiedy funkcja musi być przeliczona.

Jeśli w treści funkcji UDF nie użyto polecenia **Volatile**, funkcja jest przeliczana „na życzenie” dopiero po naciśnięciu klawiszy *Ctrl+Alt+F9* lub po edycji komórki z tą funkcją. Jeżeli natomiast je zastosowano, do przeliczenia wystarczy użycie klawisza *F9* lub edycja dowolnej komórki.

Sprawa jawnej specyfikacji argumentów nabiera szczególnego znaczenia, gdy funkcja ma być użyta w obliczeniach iteracyjnych. Od wersji 2003 zasady przeliczania arkusza zmieniły się i wszystkie argumenty funkcji, które podlegają zmianie, powinny być jawnie wymienione, w przeciwnym razie nawet w przypadku użycia polecenia **Application.Volatile** funkcja jest przeliczana tylko jeden raz, a nie przy każdej iteracji.

Przykład takiej sytuacji omówiono w rozdziale 7., w podrozdziale „Metoda Evaluate”.

Wywołanie makroinstrukcji z kodu VBA

To, co napisałem powyżej o funkcjach UDF, odnosi się też w dużym stopniu do makroinstrukcji. Zasadnicza różnica polega na tym, że makroinstrukcje mogą zmieniać stan arkusza (wpisywać dane, zmieniać format komórek itp.), a funkcje UDF, w zasadzie, nie mogą — mają tylko zwrócić wynik obliczeń do miejsca wywołania (o wyjątkach od tej reguły piszę w rozdziale 16.). Ponadto makroinstrukcje, które zawierają parametry wywołania, mogą być wywołane wyłącznie z poziomu kodu VBA. Z poziomu arkusza można wywoływać tylko makroinstrukcje bez parametrów. Nie dotyczy to natomiast tych, które są wywoływane automatycznie do obsługi zdarzeń, ale one mają stały zestaw parametrów.

Wywołanie makroinstrukcji z poziomu kodu VBA może być zrealizowane kilkoma sposobami: albo przez wpisanie nazwy makroinstrukcji, a następnie wartości argumentów wywołania (jeżeli występują), albo przez użycie słowa **Call** poprzedzającego nazwę makroinstrukcji, albo za pomocą metody **Run**. Jeżeli użyto słowa **Call**, argumenty wywołania makra muszą być umieszczone w nawiasach; jeżeli użyto tylko nazwy makra bez **Call**, należy też pominąć nawiasy. Słowo **Call** może być też formalnie zastosowane do wywołania funkcji, jednak wówczas nie można przekazać wyniku funkcji — takie wywołanie może mieć sens tylko w szczególnych przypadkach. Inny sposób wywołania makra to użycie konstrukcji:

Application.Run "nazwa_makra", *arg_1*, *arg_2*, ...

Nazwa makroinstrukcji jest podawana jako tekst w cudzysłowie, następnie podaje się argumenty wywołania oddzielone przecinkami. W analogiczny sposób można również wywołać funkcję:

wynik = **Application.Run**("nazwa_funkcji", *arg_1*, *arg_2*, ...)

Istotne jest, że za pomocą metody **Run** można wywoływać tylko funkcje zdefiniowane w kodzie VBA, a nie funkcje wewnętrzne Visual Basic.

Makroinstrukcje można wywoływać również pośrednio, za pomocą metody **Evaluate**, zarówno z kodu, jak i z arkusza. Wywołuje się je podobnie jak funkcje. Ponieważ makroinstrukcja nie zwraca wyniku, nie należy używać nawiasów otaczających tekstowy argument metody, natomiast nawiasy są potrzebne wewnątrz argumentu tekstowego, niezależnie od tego, czy makro ma być wywołane z argumentami, czy bez. (O użyciu tej metody piszę w rozdziale 7., w podrozdziale „Metoda Evaluate” i w rozdziale 16., w podrozdziale „Funkcje UDF wywoływane w sposób pośredni”). Niestety, w tym przypadku obowiązują ograniczenia i makra wywoływane w ten sposób nie mogą wykonywać wszystkich zmian w arkuszu, ale jest to pewien sposób na obejście problemu przekazywania argumentów do makroinstrukcji wywoływanej z poziomu arkusza, gdyż tu można je przekazać podobnie jak do funkcji.

Funkcje użytkownika podobne do funkcji standardowych

Korzystając z funkcji standardowych dostępnych w arkuszu kalkulacyjnym, nie zastanawiamy się zwykle nad tym, że funkcja, która na przykład wymaga podania argumentu w postaci liczby rzeczywistej, może w istocie przyjąć jako argument stałą liczbową, stałą tablicową, adres pojedynczej komórki, wyrażenie dające w wyniku liczbę, nazwy reprezentujące wymienione wcześniej rodzaje danych, ale również argument tekstowy, który ma postać liczby (liczbotekst) i zostanie skonwertowany na liczbę. Argument może także przybrać formę tablicy, jeżeli funkcja zostanie użyta w odwołaniu tablicowym. Ta tablica również może mieć postać stałej tablicowej, zakresu komórek, wyrażenia dającego w wyniku zakres komórek lub tablicę wartości oraz nazwy reprezentującej jedną z wymienionych wcześniej postaci. Dla przykładu można spróbować wywołać w arkuszu funkcję LN z różnego rodzaju argumentami:

- = LN(2)
- = LN({2})
- = LN("2")
- = LN(C3), przy założeniu, że w komórce C3 umieszczono liczbę 2
- = LN(G2+1), przy założeniu, że w komórce G2 umieszczono liczbę 1
- = LN(**arg**), przy założeniu, że nazwa **arg** została wcześniej zdefiniowana i reprezentuje jeden z typów danych wymienionych powyżej.

Można również użyć wywołania tablicowego — zaznaczysz wcześniej trzy sąsiednie komórki (poziomo), trzeba wprowadzić do nich jedno z poniższych wyrażeń tablicowych i zatwierdzić przez **Ctrl+Shift+Enter**:

- = LN({2;5;8,5}) (w Excelu 2010+ wprowadzamy = LN({2\5\8,5}))
- = LN(C3:E3), przy założeniu, że w zakresie komórek C3:E3 umieszczono liczby, na przykład 2; 5 i 8,5

- = LN(C3:E3+1), przy założeniu, że w zakresie komórek C3:E3 umieszczono odpowiednie liczby
- = LN(**arg_tabl**), przy założeniu, że nazwa **arg_tabl** została wcześniej zdefiniowana i reprezentuje jeden z typów danych tablicowych wymienionych powyżej.

Niestety, nie wszystkie funkcje predefiniowane w Excelu akceptują tak różnorodne typy argumentów. Łatwo sprawdzić, że na przykład funkcje pochodzące z dodatku *Analysis ToolPak*, mimo że od wersji 2007 dodatek ten jest już zintegrowany z arkuszem, nie akceptują argumentów w postaci odwołań do zakresów wielokomórkowych.

Możemy to sprawdzić na przykładzie jednej z funkcji z tego dodatku: SQRTPI (od wersji 2010 występuje pod spolszczoną nazwą PIERW.PI). Funkcja ta oblicza pierwiastek z argumentu pomnożonego przez liczbę π . W razie użycia jej z argumentem w postaci tablicy funkcja może zwracać kod błędu #ARG!. Konkretny wynik zależy od wersji Excela i postaci argumentu. Przykładowo, Excel 2000 i 2003 nie akceptuje żadnych argumentów tablicowych, wersje 2007+ akceptują stałe tablicowe, ale nie przyjmują zakresów.

Jeżeli piszemy własną funkcję w VBA i chcemy, aby zachowywała się podobnie jak funkcje standardowe, musimy sami zadbać o to, aby funkcja akceptowała różne rodzaje danych. Jeżeli typ argumentu zostanie zadeklarowany jako **Single**, **Double** lub typ całkowitoliczbowy, w wywołaniu funkcji może wystąpić dowolny rodzaj danych, odnoszący się do pojedynczej wartości (z wyjątkiem stałej tablicowej). Jeżeli typ argumentu zostanie zadeklarowany jako **Object** lub **Range**, w wywołaniu funkcji może wystąpić tylko adres komórki lub nazwa tej komórki. Dotyczy to sytuacji, gdy w treści funkcji argument jest traktowany jak pojedyncza wartość.

Jeżeli chcemy, aby własna funkcja mogła być używana w odwołaniu tablicowym, akceptowała dane tablicowe i zwracała wynik w postaci tablicy, musimy w treści funkcji sprawdzić, jaki rodzaj danych reprezentuje argument i stosownie do tego zorganizować obliczenia. Załóżmy, że mamy przykładową funkcję SQRTPI, która pobiera jedną liczbę jako argument i zwraca jedną liczbę jako wynik. Chcemy zmodyfikować ją tak, aby mogła akceptować również argument w postaci tablicy i zwracać wynik w postaci tablicy o takich samych rozmiarach.

Taka funkcja musi przyjmować argument typu **Variant** i sama zwracać wynik tego samego typu. W treści funkcji należy sprawdzić, czy argument jest pojedynczą liczbą, czy tablicą — w tym drugim przypadku trzeba jeszcze odróżnić zakres komórek od zwykłej tablicy. Do sprawdzenia, czy mamy do czynienia z tablicą, służy funkcja **IsArray**, natomiast za pomocą **IsObject** sprawdzimy, czy mamy do czynienia z zakresem. W różny sposób sprawdza się rozmiary zwykłej tablicy (służą do tego funkcje **LBound** i **UBound**) i zakresu (właściwości **Rows.Count** i **Columns.Count**). Osobna obsługa zakresów i tablic jest uzasadniona, jeśli funkcja ma odwoływać się do innych niż wartość właściwości zakresu. W tym przypadku potrzebna jest tylko wartość, więc można skopiować wartość zakresu do tablicy, stosując zwykłe przypisanie $y = x$. Jeżeli y jest zmienną typu **Variant**, a x zakresem, to taka operacja spowoduje, że y będzie przechowywać wartości zawarte w zakresie x , nie będąc obiektem.

Musimy jeszcze sprawdzić, czy argument tablicowy jest jednowymiarowy, czy dwuwymiarowy — od tego zależy sposób odwoływania się do jego elementów. Jeśli pierwotnym argumentem był zakres, to tablica będzie zawsze obiektem dwuwymiarowym, natomiast jeśli pierwotnym argumentem było wyrażenie zwracające tablicę lub stała tablicowa, to tablica zawierająca jeden wiersz jest obiektem jednowymiarowym, a inne tablice (w tym jednokolumnowa) mają strukturę dwuwymiarową.

Nie ma możliwości bezpośredniego sprawdzenia, czy tablica jest jednowymiarowa, czy dwuwymiarowa. Można to zrobić pośrednio, próbując odczytać drugi wymiar tablicy i sprawdzając, czy wystąpi błąd, czy nie. Metodę tę wykorzystano za pośrednictwem zmiennej *TwoDim*, która przyjmuje wartość logiczną **True**, jeśli sprawdzany argument jest tablicą dwuwymiarową.

Korzystnie będzie oddzielić część ogólną procedury, która będzie wspólna dla różnych funkcji, od definicji samej funkcji poddawanej „opakowaniu”. Aby to było możliwe, nazwa funkcji będzie przekazywana do dalszej obróbki w postaci tekstowej i po podstawieniu pojedynczej wartości argumentu wartość funkcji będzie obliczana za pomocą metody **Evaluate** (por. podrozdział „Metoda Evaluate” na początku rozdziału 7. i podrozdział „Funkcje UDF wywoływane w sposób pośredni” w rozdziale 16.).

Ponieważ funkcja, którą chcemy zmodyfikować, pochodzi z dodatku *Analysis ToolPak*, sposób odwołania do niej zależy od wersji arkusza, w której chcemy uruchomić funkcję. Jak już pisałem w rozdziale 1., w podrozdziale „Wyrażenia”, w wersjach wcześniejszych — do 2003 — można nazwę funkcji poprzedzić kwalifikatorem [*atpvbaen.xls*], oznaczającym nazwę pliku biblioteki funkcji, którą trzeba wcześniej zainstalować; można również użyć samej nazwy funkcji. Od wersji 2007 nazwę funkcji przy bezpośrednim wywołaniu należy poprzedzić słowem **WorksheetFunction** lub **Application**, jednak w omawianym przykładzie, gdzie wywołanie jest pośrednie, a funkcja w postaci tekstowej jest obliczana za pomocą metody **Evaluate**, wystarczy sama nazwa funkcji.

Całość można zapisać w następujący sposób:

```
Function MySqrtPi(x)
    MySqrtPi = MyFunction("SqrtPi(x)", x) ' albo [atpvbaen.xls].
End Function

Function FVal(FName As String, x)
    If IsError(x) Then
        FVal = x
    Else
        If IsNumeric(x) Then x = Str(x) Else x = Chr(34) & x & Chr(34)
        FVal = Application.ThisCell.Parent.Evaluate(Replace(FName, "x", x))
    End If
End Function

Function MyFunction(FName As String, x)
    Dim i, j, y, TwoDim As Boolean
    If IsArray(x) Then
        y = x ' kopia x jako tablica
        TwoDim = True
    On Error Resume Next
```

```
TwoDim = UBound(y, 2) > 0
On Error GoTo 0
For i = LBound(y) To UBound(y)
    If TwoDim Then
        For j = LBound(y, 2) To UBound(y, 2)
            y(i, j) = FVal(FName, x(i, j))
        Next j
    Else : y(i) = FVal(FName, x(i))
    End If
Next i
MyFunction = y
Else
    MyFunction = FVal(FName, x)
End If
End Function
```

Po zaproponowanej modyfikacji funkcje użytkownika będą działać bardzo podobnie do funkcji predefiniowanych Excela, z jedną różnicą. Gdy w zwykłym wywołaniu argumentem funkcji jest zakres, przypisanie faktycznego argumentu odbywa się na zasadzie rzutu prostokątnego (dokładniej o tym piszę w [A7]). Po zaproponowanej przeze mnie modyfikacji, w takim przypadku faktycznym argumentem będzie pierwsza wartość z zakresu, tak jakby użyto formuły tablicowej. Natomiast gdy argumentem jest wyrażenie, na przykład **zakres***1, obowiązuje zasada rzutu prostokątnego, gdyż Excel wyznacza faktyczną wartość argumentu zanim zostanie on przekazany do funkcji.

Skorowidz

A

- absolutna wielkość komórki, 485
- ActiveCell, 65, 72
- ADO, ActiveX Data Objects, 467
- AdvancedFilter, 86
- aktualizacja automatyczna, 232
- Analysis ToolPak, 56
- API, Application Programming Interface, 498
- Application, 65, 66, 217
- argumenty, 29
 - funkcji
 - O.APLIKACJI, 551
 - O.DOKUMENCIE, 559
 - O.KOMÓRCE, 567
 - O.OBIEKTCIE, 574
 - O.SKOROSZYCIE, 582
 - OBLICZ, 188
 - Split, 123
 - puste, 147
- arkusz
 - wymiana informacji z kodem, 65
- arkusze makr, 529, 530
 - przeliczanie formuł, 532
- arkuszowe stałe tablicowe, 204
- AutoFilter, 82, 86
- AutoFilterMode, 85
- automatyzacja przeliczania, 443
- awaryjne przerwanie, 103

B

- bezpieczeństwo użycia makr XLM, 534
- biblioteka Microsoft Script Control, 196
- błąd, 209, 216
 - #ADRI!, 36
 - #LICZBA!, 47

- #NAZWA?, 436

- Type mismatch, 47, 48
- breakpoint, 26
- ByRef, 143
- ByVal, 143

C

- Call, 158
- Caller, 219
- całkowanie numeryczne, 282
- Cells, 69
- Chart, 57
- cofanie zmian, 228
- Collection, 335
- Comment, 264
- Comments, 267
- Count, 62
- CurrentRegion, 82
- czas, 351
 - ciągle wyświetlanie, 369, 371
 - dokładny pomiar, 366
 - niestandardowe minuty, 374
 - systemowy, 375
- czyszczenie danych, 177

D

- dane grupowe, 188
- data, 351, 352
 - jako tekst, 354
 - rozpoznawanie, 353
 - systemowa, 375
- DataObject, 494, 497
- Debug, 27, 218

definiowanie
 funkcji, 37
 nazw, 434
 podprogramów, 31
 reguł formatowania warunkowego, 419
 deklarowanie, 39
 kolekcji, 335
 nagłówka funkcji, 149
 słownika, 341
 stałych, 43
 tablic, 117
 typu, 39
 zmiennych, 30
 zmiennych typu Variant, 123
 Dictionary, 342
 DisplayStatusBar, 111
 dodatek Analysis ToolPak, 56
 dokładność zwiększona obliczeń, 303
 dokładny pomiar czasu, 366
 dostęp
 do funkcji makr XLM, 530
 do stałych predefiniowanych, 258
 dyrektywa Option Explicit, 41
 dyrektywy kompilacji warunkowej, 97
 dzielenie całkowite, 51

E

edytor VBA, 24
 EnableEvents, 88
 etykieta, 103, 507, 511
 expression, 71

F

filtr
 odczyt ustawień, 85
 wykluczający, 84
 zaawansowany, 86
 Find, 76
 folder AddIns, 34
 formant
 „lupa”, 517
 ActiveX, 504, 510, 522, 525
 etykieta, 511
 obraz, 515
 pasek przewijania, 514, 526
 pole kombi, 514
 pole listy, 512

pole tekstowe, 513
 pole wyboru, 512
 przycisk opcji, 512
 przycisk pokrętła, 513
 przycisk polecenia, 511
 przycisk przełącznika, 516
 formularza, 504–507, 521, 525
 etykieta, 507
 identyfikacja, 522
 pasek przewijania, 509
 pokrętło, 508
 pole grupy, 510
 pole kombi, 509
 pole listy, 508
 pole wyboru, 507
 przycisk, 507
 przycisk opcji, 507
 znacznik wyboru, 525
 formanty
 dodawanie, 504
 makroinstrukcje, 524
 zamienniki, 517
 format
 .xls, 34
 .xlsm, 34
 formaty komórek, 272
 w VBA, 272
 FormatConditions, 412
 formatowanie, 274
 fragmentu tekstu, 458
 komórki z tekstem, 332
 stałe, 425
 tekstu, 328
 warunkowe, 238, 399, 412
 kopiowanie, 425
 przeliczanie reguł, 418
 selektywne kopiowanie reguł, 428
 wzorów chemicznych, 323, 325
 Formuła, 58
 formuły, 207, 237
 funkcja, 28, 29, 37
 ACTIVE.CELL, 549
 ADR.POŚR, 191
 ADR.TEKST, 547
 ADRES, 476
 Aggregate, 55
 Array, 121, 126
 Asc, 378

funkcja

- AscW, 378
- CallByName, 153, 254, 404
- CDate, 352
- CDbl, 183, 481
- Choose, 95
- Chr, 377
- ChrW (\$), 377
- CopyNestedDict, 349
- CStr, 481
- CVErr, 216
- Date, 356
- DateAdd, 357
- DateDiff, 359
- DatePart, 358
- DateSerial, 356
- DateValue, 352, 356
- DOCUMENTS, 548
- DOKUMENTY, 548
- Eval, 196
- EVALUATE, 586
- FILES, 586
- Filter, 387
- Format (\$), 380
- Format, 273, 360, 482
- FormatDateTime, 359
- FORMULA.CONVERT, 549
- FORMUŁA.TRYB.ADR, 549
- GET.CELL, 567
- GET.DEF, 558
- GET.DOCUMENT, 559
- GET.FORMULA, 566
- GET.NAME, 572
- GET.NOTE, 574
- GET.OBJECT, 574
- GET.WORKBOOK, 582
- GET.WORKSPACE, 551
- GetTickCount, 368
- Hex, 378
- HIPERŁĄCZE, 446, 447
- IIf, 94
- INDEKS, 173
- Index, 132
- INDIRECT, 435
- InputBox, 114, 164
- InStr, 383
- InStrRev, 383
- IntCpy, 445
- Intersect, 224
- IsDate, 356
- IsEmpty, 49
- IsMissing, 146
- IsNumeric, 55, 375
- JEŻELI.BŁĄD, 171, 217, 444
- JEŻELI.ND, 217
- Join, 170
- Join, 388, 390
- KOM.AKT, 549
- KOMÓRKA, 476, 483
- LCase, 378
- Left, 378
- Len, 379
- LICZ.JEŻELI, 193
- LICZBA, 248
- LTrim, 377
- MACIERZ.ILOCZYN, 285
- Mid (\$), 379
- Mid, 379
- MOD, 51
- Modif, 194
- MonthName, 364
- MouseOver, 449
- MsgBox, 107, 108, 109
- NAMES, 550
- NAZWY, 550
- Now, 356
- O.APLIKACJI, 551
- O.DEFINICJI, 558
- O.DOKUMENCIE, 559
- O.FORMULE, 566
- O.KOMÓRCE, 567
- O.NAZWIE, 572
- O.NOTATCE, 574
- O.OBIEKCIE, 574
- O.OPCJACH.LISTY, 582
- O.SKOROSZYCIE, 582
- OBLICZ, 182, 188–191
- Oblicz, 440
- Oct (\$), 378
- OKNA, 585
- OnTime, 365
- OPTIONS.LISTS.GET, 582
- PLIKI, 586
- QBColor, 402
- Rank, 55
- REFTXT, 547

- Replace, 183, 386, 479
 - Right (\$), 378
 - RTrim, 377
 - SELECTION, 588
 - Space, 380
 - Split, 122, 170
 - Str, 192, 481
 - StrComp, 384
 - String (\$), 380
 - StrReverse, 386
 - Subtotal, 55
 - Sum_If, 194
 - SUMA.JEŻELI, 193
 - SUMA.WARUNKÓW, 285
 - Switch, 95
 - SZACUJ, 586
 - Time, 356
 - Timer, 364
 - TimeSerial, 356
 - TimeValue, 356
 - TRANSPONUJ, 171, 188
 - Transpose, 129, 516
 - Trim (\$), 377
 - TypeName, 42
 - UCase (\$), 378
 - UDF do konwersji dat, 355
 - UDF, 220, 237
 - Val, 247, 481
 - VarType, 42
 - Wait, 365
 - WeekdayName, 364
 - WINDOWS, 585
 - WorksheetFunction.Substitute, 480
 - WYBIERZ, 241
 - WYSZUKAJ.PIONOWO, 453
 - ZAZNACZENIE, 588
 - funkcje, 28, 29, 37
 - arkuszowe, 53, 55
 - do formatowania, 274, 275
 - do operacji na tekstach, 377
 - generujące tablice, 131
 - informacyjne, 53
 - kwalifikowane wywołanie, 186
 - makr, 529
 - Excels 4.0, 547
 - XLM, 530, 534, 538, 547
 - matematyczne, 52
 - nieciągłe, 291
 - o zmiennej liczbie parametrów, 149
 - parametry opcjonalne, 145
 - polskie nazwy, 189
 - przekazywanie zmiennej liczby parametrów, 151
 - przeliczanie wartości, 157
 - tekstowe, 52, 53
 - użytkownika, UDF, 24, 29, 143, 159, 247
 - definiowanie nazw, 434
 - definiowanie reguł formatowania warunkowego, 419
 - długość tekstu, 455
 - edycja komentarzy, 269
 - formatowanie fragmentu tekstu, 458
 - formatowanie komórek, 439
 - kopiowanie komórek, 451
 - łączenie sformatowanych tekstów, 460
 - modyfikacja parametrów wykresu, 431
 - monitorowanie zmian w komórkach, 465
 - możliwości, 429
 - nadawanie nazwy zakresowi, 439
 - obiekty graficzne, 523
 - obsługa zdarzeń, 450
 - odczyt ze skoroszytu, 466
 - ograniczenia, 429
 - przeliczanie formuł, 484
 - schowek systemowy, 501
 - uruchamianie, 446
 - wspomagane procedurami obsługi zdarzeń, 424
 - wstawianie komentarzy, 269
 - wynik sformatowany, 453
 - wyszukiwanie, 453
 - wywoływane pośrednio, 440, 422, 432
 - wywoływane bezpośrednio, 420, 429
 - zmiana zawartości komórki, 441, 443
 - walidujące, 217
 - wewnętrzne, 55
 - zwracające wynik w postaci tablicy, 156
- ## G
- generowanie
 - kombinacji, 300
 - liczb pseudolosowych, 294
 - permutacji, 295
 - permutacji z powtórzeniami, 297
 - graficzne elementy sterujące, *Patrz* formanty
 - grupowanie arkuszy, 178

H

hierarchia obiektów, 64
hiperłącze
użycie funkcji UDF, 447

I

identyfikacja formantu formularza, 522
iloczyn
cyfr w liczbie, 382
elementów tablicy, 285
informacje od użytkownika, 112
inicjowanie zmiennych, 50
instrukcja
For Each ... Next, 286
GoSub ... Return, 104
GoTo, 104
If ... Then ... Else, 91
LSet, 383
On Error, 174, 209, 471
On Error GoTo, 212
On Error Resume Next, 167, 214
Option Compare, 30
Option Explicit, 30
Print, 27
Resume, 210
RSet, 383
Select Case, 94, 106, 215
SendKeys, 328, 329, 332
With, 66, 106
With Selection, 493
instrukcje
pętli, 98, 105
pętli programowej, 91
przypisania, 44
skoku, 91, 103–106
warunkowe, 91
wyboru, 91, 94 106, 215

J

jawne odwołanie, 79

K

kasowanie tła komórki, 407
klasa CommandBars, 409
klucze, 345

kody

błędów, 215
dwubajtowe, 326

kolekcja, 335
Comments, 267
FormatConditions, 412
Names, 546

kolekcje

a słowniki, 345
a tablice, 338
deklarowanie, 335
jako argumenty, 339
odczyt elementów, 337
ograniczenia, 340
tworzenie, 335
usuwanie elementów, 335

kolory, 399

czcionki, 405, 441
odczyt, 402
oznaczanie komórek, 403, 406
reakcja na zmiany, 409
rozjaśnianie, 404
sumowanie komórek, 405
symulacja skali barw, 427
system RGB, 399
ściemnianie, 404
tła, 402

kombinacje, 300

kombinatoryka, 295

komentarz, 38

dodawanie, 262
edycja, 262, 269
w komórce, 262
wstawianie, 269
znaczniki, 266

komórki

aktywne, 65, 476
kasowanie tła, 407
kolor czcionki, 441
monitorowanie zmian w, 465
ochrona, 491
określanie formatu, 272
powiększenie, 492
scalone, 270
ukrywanie zawartości, 293
ustalanie absolutnej wielkości, 485
usuwanie zawartości, 443
wybrane, 65
zmiana zawartości, 441

kompilacja warunkowa, 96
 dyrektywy, 97
 stałe, 96
komunikacja programu, 107
komunikaty MsgBox, 28
kontrola poprawności danych, 209, 233
kontrolki, *Patrz* formanty
konwersja
 dat, 355
 na tekst, 48
 stylu liczb, 477
kopiowanie
 elementów, 169
 formatowania warunkowego, 425
 graficzne, 518
 komórek, 451
 reguł formatowania warunkowego, 428
 słownika, 348
 zakresu nieciągłego, 75
kwalifikator
 Application, 55
 arkusza, 67
 ThisWorkbook, 436
 WorksheetFunction, 54, 55
kwalifikowane wywołanie funkcji, 186

L

liczby
 obliczanie iloczynu cyfr, 382
 pseudolosowe, 294
lista poprawności danych, 237, 238
listy
 rozwijane, 236, 241–445, 449
 ochrona, 243
 ograniczenia źródła, 236
 symulowane, 411
 wprowadzanie danych, 244
 wyświetlanie, 241
 zależne, 240

Ł

łączenie
 danych tekstowych, 48
 tekstów, 388
 tekstów sformatowanych, 321, 460

M

makra XLM, 529, 538, 547
 bezpieczeństwo użycia, 534
makro, 28
 rejestracja, 32
 uruchamianie, 34
makroinstrukcje, *Patrz* podprogram
makropolecenie, *Patrz* makro
masa molowa, 309
Menedżer nazw, 252, 437
metoda, 57, 62
 Add, 234, 437
 AddComment, 263
 AdvancedFilter, 87
 Application.ExecuteExcel4Macro, 533
 AutoFilter, 83
 AutoFit, 488
 ClearComments, 264
 ClearNotes, 264
 ConvertFormula, 253
 Delete, 320
 Err.Raise, 213
 Evaluate, 98, 135, 137, 181, 184, 186, 191–195,
 206, 432, 437
 Evaluate zagnieżdżona, 187
 FillAcrossSheets, 179
 Find, 76, 77, 166
 GetFormat, 497
 GoalSeek, 280
 InputBox, 28, 112, 240, 249
 Merge, 271
 Modify, 234
 Names.Add, 198, 203, 435
 NoteText, 262
 OnKey, 489
 Parse, 397
 PopUp, 109
 Range.Replace, 477
 Range.TextToColumns, 478
 Rungego-Kutty, 287
 SpecialCells, 267, 268, 269
 Text, 264
 TextToColumns, 394
 UnMerge, 271
metody, 57, 62
 obiektu Range, 63

Międzynarodowy arkusz makr, 531

moduł

- obiektyowy, 29
- standardowy, 29
- ThisWorkbook, 67

modyfikacja

- danych, 88
- obiektów, 319
- parametrów wykresu, 431
- zdefiniowanych nazw, 203

monitorowanie zmian w komórkach, 465

MsgBox, 28

N

Names, 198

narzędzie „Aparat fotograficzny”, 518

nazwy, 35

- arkuszowe, 181, 199, 202, 204, 206, 472
- definiowanie, 434
- formuł, 207
- stałych, 207
- zakresu, 201, 439

notatka tekstowa, 262

NumberFormat, 59

O

obiekt, 57

- „Pole tekstowe”, 517
- Application, 217
- Characters, 324
- Comment, 264, 270
 - metoda Text, 264
 - właściwość Author, 266
- DataObject, 494
- Debug, 218
- Err, 212
- Names, 198
- Range, 57
- Range.Validation, 233, 449
- zakresu, 79

obiekty, 57

- graficzne, 520
- hierarchia, 64
- modyfikacja wyglądu, 319
- modyfikacja zawartości, 319
- zmiennie, 72

obliczanie

- masy molowej, 309
- pierwiastków równania kwadratowego, 279
- szeregów, 285
- wartości wielomianu, 278
- iteracyjne, 190

obraz, 515

obsługa

- wyjątków, 209
- zdarzeń, 221, 424

ochrona komórek, 491

odczyt

- danych ze skoroszytu, 466
- elementów kolekcji, 337
- kodu formatu, 272
- koloru tła, 402
- nazwy, 260
- nazwy zakresu, 201
- numeru arkusza, 260
- wartości stałych tablicowych, 134

odwołania

- do kolumn, 74
- do sąsiednich komórek, 72
- do wartości zakresu, 79, 80
 - przez adres, 68
- do wierszy, 74
- do zakresów wielokomórkowych, 534
- pośrednie, 70
- zewnętrzne, 205, 469

Offset, 75

okienko komunikatów, 107

okno Immediate, 27

określanie typu zmiennej, 41

operacja modulo, 51

operacje

- na danych, 351
 - na datach, 356
- operator, 44, 46
- &, 48
 - dodawania, 48
 - Like, 392
 - łączenia tekstów, 388, 389
 - Not, 128

operatory relacji, 47

opróżnianie schowka, 500

Optional, 145

oznaczanie komórek, 403

P

ParamArray, 148
parametr, 29
 conversion
 wartości, 385
 format
 dopuszczalne elementy, 362
 wartości, 361
parametry
 metody Add, 234
 metody Modify, 234
pasek
 narzędzi Debug, 27
 przewijania, 509, 514, 526
 stanu, 110
permutacje, 295
 z powtórzeniami, 297
pętla
 Do ... Loop, 102, 106
 For ... Next, 98, 105
 For Each, 249
 For Each ... Next, 100, 105
 While ... Wend, 103, 106
planowanie serii, 301
podprogramy, 24, 31
 przypisywane do formantów, 524
 typu funkcji, `Function`, 28
 typu makropoleceń, `Sub`, 28, 31
 wywołanie, 158
 zastosowania w chemii, 309
podział tekstu, 394
 na kolumny, 395
pokrętło, 508
pole
 grupy, 510
 kombi, 509, 514
 listy, 508, 512, 516
 tekstowe, 513, 517, 521
 wyboru, 507, 512
polecenia opcji, 29
polecenie, *Patrz* instrukcja
porównywanie tekstów, 392
procedura
 GetSystemTime, 367, 368
 OnUpdate, 410
procedury obsługi zdarzeń, 221, 424, 450
przechowywanie wartości, 224, 226, 227

przekazywanie argumentów
 do formuł nazwanych, 252, 536
 przez odwołanie, 143
 przez referencję, 153
 przez wartość, 143, 151
przeliczanie
 formuł, 484, 532
 stężeń roztworów, 312
przełączanie między wynikami, 489
przestrzeń nazw ukryta, 546
przycisk, 507
 opcji, 507, 512
 pokrętła, 513
 polecenia, 511
 przełącznika, 516
pułapka, 26

R

Range, 57
 metoda, 62
 AddComment, 263
 ClearComments, 264
 ClearNotes, 264
 Find, 76
 SpecialCells, 267
 odwołanie do zakresu, 62
 właściwość
 Comment, 263
 Count, 62
 Formula, 58
 Name, 201
 NumberFormat, 59
 Text, 60
 Value, 57, 374
reguły formatowania warunkowego, 418
Rejestrator Makropoleceń, 32
relacja równości, 47
RGB, 399
rozpoznawanie dat, 353, 374
roztwory
 przeliczanie stężeń, 312
rozwiązywanie równań
 nieliniowych, 280
 różniczkowych, 287
równania
 kwadratowe, 279
 nieliniowe, 280
 różniczkowe, 287

S

- schowek systemowy, 494
 - opróżnianie, 500
 - użycie, 494
 - użycie funkcji UDF, 501
 - zapis, 498
- Selection, 66, 164
- serie, 301
- skoroszyt
 - arkusze makr, 530
 - makr osobistych, 34
 - nadmierna objętość, 473
 - odczyt danych, 466
- skrót klawiaturowy, 330
 - Alt+F11, 33
 - Ctrl+Alt+F9, 539
 - Ctrl+End, 474
 - Ctrl+F11, 530
 - Ctrl+F8, 27
 - Ctrl+Home, 333
 - Ctrl+n, 33
 - Shift+F10, 178
- słowniki, 335, 341
 - a kolekcje, 345
 - deklarowanie, 341
 - kopiowanie, 348
 - modyfikacja, 343
 - odczyt, 343
 - tworzenie, 341
 - zastosowania, 346
- słowo kluczowe
 - As, 39
 - Const, 30, 43
 - Dim, 30, 39
 - End Sub, 31
 - Function, 28
 - New, 340
 - Print, 27
 - Private, 30
 - Public, 30
 - Sub, 28, 31
 - WorksheetFunction, 53
- sortowanie danych, 175
- stałe, 43
 - globalne, 30
 - kompilacji warunkowej, 96
 - predefiniowane, 258
 - tablicowe, 134, 135, 204

- sterowanie przebiegiem kompilacji, 96
- stoper sekundowy, 369
- stosowanie
 - komentarzy, 38
 - nazw, 35
- struktura
 - modułów, 29
 - obiektów, 64
- struktury danych
 - kolekcje, 335
 - słowniki, 335, 341
- suma cyfr w liczbie, 382
- sumowanie komórek, 405
- symulacja skali barw, 427
- system
 - kontroli błędów, 209
 - RGB, 399
- szacowanie formuły, 189, 307

Ś

- śledzenie wykonania kodu, 218

T

- tablica TDW, 189
- tablice, 117
 - bazowe, 131
 - dwuwymiarowe, 163
 - dynamiczne, 118, 124
 - jako argumenty, 130
 - jednowymiarowe, 129, 163
 - kasowanie zawartości, 127
 - kopiowanie elementów, 169
 - modyfikacja pierwszego wymiaru, 129
 - nadawanie wartości elementom, 125
 - operator Not, 128
 - parametrów, 147
 - porównywanie, 139
 - przypisywane do zakresu, 132
 - sortowanie danych, 175
 - statyczne, 117
 - ustalenie orientacji, 172
 - usuwanie wiersza, 173
 - zamiana na stałą tablicową, 138
 - zmiana struktury, 129
- teksty
 - formatowanie fragmentów, 458
 - funkcje, 377

- jako data, 354
- łączenie, 321, 388
- podział w kolumnie, 394
- porównywanie, 392
- puste, 49
- rzeczywista długość, 455
- treść definicji nazwy, 435
- testowanie kodu, 26
- Text, 60
- tworzenie
 - kolekcji, 335
 - list rozwijanych, 445
 - nazw arkuszowych, 199
 - odwołań pośrednich, 70
 - słownika, 341
- typ Variant, 41, 119, 123
- typy, 39
 - komórek, 268
 - walidacji, 235
 - zmiennych, 40

U

- UDF, User-Defined Functions, 24
- ukryta
 - kolumna, 483
 - przestrzeń nazw, 546
 - zawartość komórek, 293
- unia zakresów, 73
- Unicode, 326
- uruchamianie
 - kodu, 26
 - makropoleceń, 34
- usuwanie zawartości komórek, 443
- użycie makr XLM, 530, 538

V

- VBA, Visual Basic for Applications, 23
- VBE, Visual Basic Editor, 24

W

- walidacja, 235
- wartość pusta Empty, 49
- wersje Excela, 98, 414, 417
- wielkość absolutna komórki, 485
- wielomian, 278

- właściwość, 57
 - Address, 220
 - Application.Caller, 187
 - Author, 266
 - Caller, 219, 220
 - Cells, 69
 - Characters, 319, 325
 - CodeName, 260
 - Color, 402
 - ColorIndex, 402
 - ColumnWidth, 485
 - Comment, 263
 - CompareMode, 345, 346
 - Count, 62
 - DirectPrecedents, 308
 - DisplayCommentIndicator, 267
 - DisplayStatusBar, 111
 - EnableEvents, 88
 - Formula, 58, 189, 471
 - FormulaLocal, 189, 442
 - ID, 229
 - Left, 242
 - MaxChange, 281
 - MergeArea, 271, 272
 - MergeCells, 271, 272
 - Name, 201, 260
 - NumberFormat, 59
 - NumberFormatLocal, 272
 - obiekту Validation, 233
 - Offset, 71, 75, 282
 - OnDoubleClick, 231
 - OnEntry, 231
 - Precedents, 308
 - RefersTo, 203
 - RefersToLocal, 205
 - RefersToR1C1, 203
 - RefersToRange, 202
 - Resize, 71
 - RowHeight, 485
 - Rows, 271
 - Selection, 164
 - Text, 60
 - ThisCell, 220
 - TintAndShade, 404
 - Value, 57, 207, 345, 374
 - Width, 242, 483
- włączanie iteracji, 222
- Workbook, 57

- Worksheet, 57
- WorksheetFunction, 152, 153
- Worksheets, 179
- wprowadzanie danych, 244
- wykresy
 - funkcji, 288
 - funkcji nieciągłych, 289, 291
 - modyfikacja parametrów, 431
- wykrywanie nieciągłości, 291
- wyrażenia, 44
- wyrażenie expression, 71
- wyszukiwanie
 - adresu komórki, 76
 - danych, 166
 - w tablicy, 168
 - w zakresie, 166
- wyświetlanie
 - komentarzy, 266
 - komunikatów, 110
 - listy rozwijanej, 241
 - tekstów formuł, 261
- wywołanie
 - funkcji makr XLM, 533
 - funkcji UDF, 220
 - makroinstrukcji, 158
 - pośrednie, 440, 442
 - rekurencyjne, 32
 - metod, 254
- wyznaczenie różnicy zakresów, 475
- wzory chemiczne
 - formatowanie, 323, 325

Z

- zagnieżdżanie metody Evaluate, 135, 187
- zakres, 68
 - indeksów tablicy, 119
 - nazwa, 439
 - nieciągły, 75
 - odczyt nazwy, 201

- scalony, 270
- selekcji, 476
- wielokomórkowy, 534
- wskazany myszką, 223
- wyznaczenie różnicy, 475
- zamiana na stałą tablicową, 135
- złożony, 73, 81
- zaokrąglanie liczb
 - cyfry parzyste, 278
 - cyfry znaczące, 277
- zapis
 - do schowka, 498
 - kodu formatu, 272
- zaznaczenie komórki aktywnej, 476
- zdarzenia, 209, 221
 - funkcje UDF, 450
 - procedury, 450
- zdarzenie
 - BeforeDoubleClick, 219
 - BeforeRightClick, 293, 493
 - Calculate, 222, 458
 - Change, 219, 224
 - OnUpdate, 409
 - SelectionChange, 406, 411, 418
- zmiana kolorów, 409
- zmiennie, 39
 - globalne, 30, 224–227
 - obiektywne, 72, 133
 - typu Variant, 119, 123
- znacznik
 - wyboru, 525
 - komentarza, 266
- znak
 - apostrofu, 50
 - dwukropka, 35
 - dzielnej, 51
 - dzielnika, 51
 - podkreślenia, 35, 54
 - równości, 44
- znaki specjalne, 329

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Programowanie i makra w Excelu? Nic strasznego!

- Poznaj Visual Basic for Applications (VBA)
- Naucz się tworzyć makra i własne funkcje
- Zrozum Excela

Na rynku nie brakuje książek opisujących obsługę i zastosowania arkusza kalkulacyjnego MS Excel, żadna jednak nie wprowadzi Cię w tę tematykę tak skutecznie jak ta! Omiń rafa i białe plamy dokumentacji, skorzystaj z doświadczenia autora i śmiało wkrocz w świat niesamowitych możliwości Excela.

Poznaj konstrukcje języka VBA i naucz się przeprowadzać obliczenia za jego pomocą. Odkryj zastosowania formantów, zapanuj nad danymi opisującymi datę i czas, dowiedz się, jak radzić sobie z tekstami, wykorzystaj funkcje definiowane przez użytkownika. Przekonaj się też, do czego mogą Ci się przydać makra.

- Struktura i konstrukcje VBA
- Obiekty, właściwości i metody
- Instrukcje warunkowe i komunikacja
- Definiowanie i używanie tablic oraz funkcji
- Obsługa wyjątków i zdarzeń
- Zaawansowane struktury danych
- Operacje na datach, czasach i tekstach
- Operowanie kolorami i formatowanie warunkowe
- Graficzne elementy sterujące
- Funkcje makr programu Excel

**Dowiedz się, jak wykorzystać Excela
do zautomatyzowania swojej pracy!**

	<i>Sprawdź nasze szkolenia!</i>	KOD KORZYŚCI <i>Sięgnij po więcej!</i>
 helion.pl HELION SA ul. Kościuszki 1c 44-100 Gilwice tel.: 32 230 98 63 helion@helion.pl	 AKADEMIA IT & BUSINESS WWW.SZKOLENIA.HELION.PL	ISBN 978-83-283-5694-8 9 788328 356948
INFORMATYKA W NAJLEPSZYM WYDANIU		Cena: 99,00 zł